

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА ПРИБОЈ

ИЗВЕШТАЈ О

СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
ЗА ИЗГРАДЊУ ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ
РЕКОВИЋИ НА РЕЦИ ЛИМ У ПРИБОЈУ
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Д.О.О. ЗА ПЛАНИРАЊЕ, ПРОЈЕКТОВАЊЕ, АОП И ИНЖЕЊЕРИНГ
"ИНФОПЛАН" Аранђеловац

2012.година

ПРЕДМЕТ: **ИЗВЕШТАЈ
О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ИЗГРАДЊУ
ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ „РЕКОВИЋИ“ НА РЕЦИ ЛИМ У
ПРИБОЈУ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

НАРУЧИЛАЦ: **ОПШТИНА ПРИБОЈ**

ОБРАЋИВАЧ: **"ИНФОПЛАН", д.о.о. за планирање, пројектовање,
АОП и инжењеринг, Аранђеловац
34 300 Аранђеловац, Краља Петра I, бр. 29
телефон 034/720-081 и 720-082, факс 720-082,
е-mail: urbanizam@infoplan.rs**

РУКОВОДИЛАЦ
ИЗРАДЕ: **МАРИЈА ПАУНОВИЋ МИЛОЈЕВИЋ, дипл.инж.арх.**

РАДНИ ТИМ: **ГОРДАНА КОВАЧЕВИЋ, дипл. инж. арх.
БОБАН ПАНИЋ, дипл.инж.грађ.
НАТАША МИЛИВОЈЕВИЋ, дипл.инж.грађ.
САША ЦВЕТКОВИЋ, инж.грађ.
СЛАЂАНА ГАЈИЋ, дипл. геод.инж.
ВЛАДАН ПЕРИШИЋ, инж.гео.
ГОРДАНА ФИЛИПОВИЋ, инж. информатике
МАРИЈА ОРЛИЋ ПОЉАКОВИЋ, дипл.пр.планер**

САРАДНИЦИ **МИЛОРАД ДОБРИЧИЋ, дипл.инж.ел.**

**ДИРЕКТОР
МАГДАЛЕНА СТАНКОВИЋ, дипл.еџц.**

САДРЖАЈ

Списак табела.....	4
Увод.....	5
1.0. Полазне основе стратешке процене утицаја.....	6
1.1. Преглед садржаја Плана детаљне регулације за изградњу хидроелектране „Рековићи“ на реци Лим.....	9
1.2. Карактеристике и циљеви Плана	10
1.2.1. Опис границе Плана детаљне регулације.....	10
1.2.2. Постојећа и планирана намена површина.....	11
1.2.3. Циљеви Плана детаљне регулације.....	14
1.3. Хијерархијски однос са другим плановима-планска усклађеност.....	15
1.3.1. Планови вишег реда од значаја за План детаљне регулације за изградњу хидроелектране „Рековићи“ на реци Лим	15
1.4. Преглед постојећег стања животне средине на подручју Плана.....	20
1.4.1. Природне карактеристике.....	20
1.4.2. Створене карактеристике.....	22
1.4.3. Квалитет животне средине.....	25
1.5. Карактеристике животне средине у зонама где постоји могућност да буде изложена значајним утицајима.....	28
1.6. Разматрана питања и проблеми животне средине у обухвату Плана.....	34
1.7. Приказ варијантних решења Плана детаљне регулације за изградњу хидроелектране „Рековићи“ на реци Лим	35
1.8. Резултати консултација са заинтересованим органима и организацијама.....	35
2.0. Општи и посебни циљеви стратешке процене утицаја и избор индикатора.....	37
2.1. Општи и посебни циљеви стратешке процене.....	37
2.2. Индикатори стратешке процене.....	38
3.0. Процена могућих утицаја Плана на животну средину.....	40
3.1. Процена утицаја на животну средину и поређење варијантних решења.....	40
3.2. Приказ процењених утицаја Плана на животну средину.....	41
3.3. Мере за ограничавање негативних и увећање позитивних утицаја на животну средину.....	45
4.0. Смернице за ниже хијерархијске нивое.....	55
5.0. Програм праћења стања животне средине у поступку спровођења Плана.....	58
5.1. Индикатори праћења стања.....	59
5.2. Права и обавезе надлежних органа.....	59
6.0. Методологија стратешке процене утицаја на животну средину.....	60
7.0. Тешкоће при изради стратешке процене утицаја на животну средину.....	62
8.0. Приказ начина одлучивања за избор предложеног Плана	62
9.0. Закључци стратешке процене утицаја.....	63

СПИСАК ТАБЕЛА

Табела бр. 1- Координате граничних тачака.....	10
Табела бр. 2 -Постојећа намена површина.....	12
Табела бр. 3-Планирана намена површина.....	14
Табела бр. 4- Показатељи квалитета воде у реци Лим у 2009. години.....	26
Табела бр. 5- Општи и посебни циљеви са избором индикатора.....	39
Табела бр. 6- Процена утицаја варијантних решења на животну средину.....	41
Табела бр. 7- Вредновање карактеристика утица.....	42
Табела бр. 8- Евалуација утицаја.....	43
Табела бр. 9- Збирна матрица утицаја Плана детаљне регулације на животну средину.....	44
Табела бр.10- Највиши дозвољени нивои спољашње буке.....	
Табела бр. 11-Препоруке за асеизмичну градњу.....	49
Табела бр. 12-Препоруке за дефинисање мера заштите од утицаја инфраструктуре.....	50
Табела бр. 13 -Индикатори праћења стања животне средине.....	59

УВОД

Законом о стратешкој процени утицаја ("Службени гласник РС", бр. 135/04 и 88/10) дефинисана је обавеза спровођења поступка стратешке процене утицаја на животну средину за планове и програме из области урбанистичког планирања. Стратешка процена утицаја урбанистичког плана на животну средину ради се у циљу обезбеђивања заштите животне средине и унапређивања одрживог развоја. На основу одредби члана 5. Закона, стратешка процена се обавља за урбанистички план. Стратешком проценом за урбанистички план успоставља се оквир за одобравање будућих развојних пројеката, одређених прописима којима се уређује процена утицаја пројеката на животну средину.

Стратешка процена утицаја на животну средину је поступак који обезбеђује услове за одговарајућу заштиту животне средине у току израде урбанистичких планова. Стратешка процена утицаја животну средину је процес који поред принципа, такође интегрише и циљеве одрживог развоја. При томе уважава потребу избегавања или ограничавања негативних утицаја на животну средину, здравље и добробит становништва. Ово интегрисање заштите животне средине се практично обавља у току свих фаза израде плана, и то од дефинисања принципа, визије, циљева, концепције, стратешких опредељења, планских решења, стратешких приоритета и инструментаријум за спровођење. Нарочито је осетљив и важан део у коме се дефинишу критеријуми, мере и правила коришћења, уређења земљишта и простора, као и заштите елемената животне средине.

Као инструмент заштите животне средине стратешка процена је комплементаран поступак са проценама утицаја пројеката, односно објеката. Стратешка процена је претежно квалитативна и заснива се на експертској процени, процењују се утицаји који су са становишта трајања дугорочни, а у вези су са циљевима заштите и развоја.

Стратешка процена утицаја на животну средину је инструмент којим се описују, вреднују и процењују могући значајни утицаји планских решења на животну средину до којих може доћи имплементацијом плана, у овом случају Плана детаљне регулације за изградњу хидроелектране „Рековићи“ на реци Лим. Поред процене у овом поступку се одређују мере за смањење негативних утицаја на животну средину и здравље људи. У савременом планирању простора, увођењем Извештаја о стратешкој процени утицаја, еколошка димензија прожима читав процес израде планских докумената и интегрисана је у планска решења, чиме планови постају квалитетнији и усклађенији са концептом одрживог развоја. Применом стратешке процене утицаја у урбанистичком планирању, отвара се простор за сагледавање насталих промена у простору и уважавање потреба развоја, уређење и заштите планског подручја. Планирање подразумева развој, а нова стратегија одрживог развоја захтева заштиту животне средине. Стратешка процена интегрише социјално–економске и физичке елементе животне средине, повезује, анализира и процењује активности различитих интересних сфера и усмерава политику, план или програм ка решењима која су, пре свега од интереса за животну средину.

У фази одлучивања како о изради планског документа, тако и о изради стратешке процене, извршени су одговарајући аналитички поступци и дефинисане полазне основе и оквир за израду Плана детаљне регулације за изградњу хидроелектране „Рековићи“ на реци Лим, као и за обављање стратешке процене. У поступку одлучивања о изради стратешке процене испуњен је законски обавезни садржај у погледу: (а) разлога за обављање стратешке процене, (б) приказ питања и проблема заштите животне средине, (в) разлоге изостављања појединих питања и проблема заштите животне средине, (г) елемената извештаја о стратешкој процени, (д) предлога методологије и других обавеза носиоца израде извештаја о стратешкој процени, (ђ) начина учешћа заинтересованих органа и организација, као и јавности у поступку израде и разматрања извештаја о стратешкој процени, (е) других података од значаја за израду стратешке процене.

Стручни обрађивач стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за изградњу хидроелектране „Рековићи“ на реци Лим је ИНФОПЛАН д.о.о. из

Аранђеловца. У изради Извештаја ангажовани су експерти за поједине области које разматра стратешка процена утицаја на животну средину, а у циљу добијања што потпунијег и квалитетнијег Извештаја.

Једна од предности израде Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину огледа се у томе што процедура израде Извештаја прати процедуру израде Плана детаљне регулације пружа могућност ефикаснијег утицаја на планска решења и благовремено достављање евентуалних примедби у циљу унапређења и заштите животне средине.

Саставни део поступка стратешке процене су консултације са заинтересованим органима и организацијама и са становништвом, а у циљу обезбеђивања ефикасне заштите животне средине и одрживог развоја планског подручја. У овом случају поред претходних консултација, консултација у току израде планског документа, обавиће се и јавне консултације у оквиру јавног увида о нацрту планског документа. Обједињавањем административног и методолошког поступка израде, стручне контроле, верификације и јавног увида планског документа и стратешке процене омогућава се рационални приступ. Резултати стратешке процене представљени су у Извештају о стратешкој процени утицаја ПДР за изградњу хидроелектране "Рековићи" на реци Лим на животну средину, који је урађен у складу са чл. 12. – 17. Закона, и који поред уводних напомена садржи следеће теме и подтеме, и то:

- Полазне основе стратешке процене утицаја;
- Општи и посебни циљеви стратешке процене и избор индикатора;
- Процена могућих утицаја Плана на животну средину;
- Смернице за ниже хијерархијске нивое;
- Програм праћења стања животне средине у поступку спровођења Плана;
- Методологија стратешке процене процене утицаја Плана на животну средину;
- Тешкоће при изради стратешке процене утицаја на животну средину;
- Приказ начина одлучивања за избор предложеног Плана ;
- Закључци стратешке процене утицаја (нетехнички резиме).

1.0. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

Стратешка процена утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за изградњу хидроелектране „Рековићи“ на реци Лим је процес који ће обезбедити:

- приказ утицаја планираних намена, целина, зона, објеката, функција, садржаја и планираних линијске и комуналне инфраструктуре на стање и вредности животне средине на подручју Плана детаљне регулације
- имплементацију обавезујућих еколошких смерница у План детаљне регулације и
- примену смерница и мера заштите животне средине у поступку имплементације Плана.

У обављању стратешке процене полази се од основних начела утврђених одредбама члана 4. Закона, и то:

- 1) **Начело одрживог развоја** – одрживи развој јесте усклађен систем техничко-технолошких, економских и друштвених активности у укупном развоју у коме се на принципима економичности и разумности користе природне и створене вредности са циљем да се сачува и унапреди квалитет животне средине за садашње и будуће генерације. **Разматрањем** и укључивањем битних аспеката животне средине у припрему и усвајање одређених планова и програма и утврђивањем услова за очување вредности природних ресурса и добара, предела, биолошке разноврсности, дивљих и биљних животињских врста и аутохтоних екосистема, односно рационалним коришћењем природних ресурса доприноси се циљевима одрживог развоја.

- 2) **Начело интегралности** – политика заштите животне средине која се реализује доношењем планова и програма заснива се на укључивању услова заштите животне средине, односно очувања и одрживог коришћења биолошке разноврсности у одговарајуће секторске и међусекторске планове и програме.
- 3) **Начело предострожности** – свака активност мора бити спроведена на начин да се спрече или смање негативни утицаји одређених планова и програма на животну средину пре њиховог усвајања, обезбеди рационално коришћење природних ресурса и сведе на минимум ризик по здравље људи, животну средину и материјална добра.
- 4) **Начело хијерархије и координације** – процена утицаја планова и програма врши се на различитим хијерархијским нивоима на којима се доносе планови и програми. У поступку стратешке процене планова и програма повећани степен транспарентности у одлучивању обезбеђују се узајамном координацијом надлежних и заинтересованих органа у поступку давања сагласности на стратешку процену, кроз консултације, односно обавештавања и давања мишљења на план и програм.
- 5) **Начело јавности** – у циљу информисања јавности о одређеним плановима и програмима и о њиховом могућем утицају на животну средину, као и у циљу обезбеђења пуне отворености поступка припреме и доношења или усвајања планова и програма, јавност мора, пре доношења било какве одлуке, као и после усвајања плана и програма, имати приступ информацијама које се односе на те планове и програме или њихове измене.

Као основ и полаз за израду стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за изградњу хидроелектране „Рековићи“ на реци Лим, коришћена је следећа документација и подаци:

- Одлука о приступању изради Плана детаљне регулације за за изградњу хидроелектране „Рековићи“ на реци Лим, (01 број 350-07, од 09.12.2011.године),
- Концепт Плана детаљне регулације за изградњу хидроелектране „Рековићи“ на реци Лим,
- Нацрт Плана детаљне регулације за изградњу хидроелектране „Рековићи“ на реци Лим,
- Стратешка процена утицаја Просторног плана Републике Србије на животну средину,
- Просторни план општине Прибој („Сл. лист општине Прибој“ бр. 2/12),
- Стратешка процена утицаја Просторног плана општине Прибој на животну средину,
- Генерални план Прибоја („Сл. лист општине Прибој“ бр. 11/04),
- Услови надлежних институција, органа, организација и предузећа за израду Плана.

За израду стратешке процене утицаја Плана на животну средину и Извештаја о стратешкој процени утицаја Плана, вредновање простора са аспекта еколошке одрживости и прихватљивости, избор најбоље понуђеног решења и предлагање смерница за ниже хијерархијске нивое, коришћена је следећа законска регулатива:

- Закон о заштити животне средине („Сл. гласник РС” бр. 135/04, 36/09, 72/09, 43/11);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС” бр. 135/04 и 88/10);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС” бр. 135/04 и 36/09);
- Закон о планирању и изградњи („Сл. гласник РС” бр. 72/09, 81/09, 64/10 и 24/11);
- Закон о заштити природе („Сл. гласник РС” бр. 36/09, 88/10 и 91/10);
- Закон о културним добрима („Сл. гласник РС” бр. 71/94);
- Закон о водама („Сл. гласник РС” бр. 30/10);
- Закон о шумама („Сл. гласник РС” бр. 30/10);
- Закон о јавним путевима („Сл. гласник РС” бр. 101/05 и 123/07);
- Закон о управљању отпадом („Сл.гласник РС” бр. 36/09 и 88/10);
- Закон о амбалажи и амбалажном отпаду („Сл. гласник РС” бр. 36/09);
- Закон о заштити ваздуха („Сл.гласник РС” бр. 36/09);

- Закон о заштити од буке у животној средини („Сл.гласник РС” бр. 36/09 и 88/10);
- Закон о заштити од пожара („Сл. гласник РС” бр. 37/88, 37/89, 53/93, 67/93, 92/93, 48/94, 101/05 и 111/09);
- Закон о заштити од јонизујућег зрачења и о нуклеарној сигурности („Сл.гласник РС” бр.36/09);
- Закон о заштити од нејонизујућег зрачења („Сл.гласник РС” бр. 36/09);
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Сл. гласник РС” бр. 135/04);
- Закон о пољопривредном земљишту („Сл.гласник РС” бр. 62/06, 65/08 и 41/09);
- Правилник о техничким нормативима за хидратантску мрежу за гашење пожара („Сл. лист СФРЈ” бр. 30/91);
- Правилник о садржини, начину и поступку израде планских докумената („Сл. гласник РС”, бр. 31/10, 69/10 и 16/11);
- Правилник о компензацијским мерама („Сл. гласник РС” бр. 20/10),
- Правилник о националној листи индикатора заштите животне средине („Службени Гласник“ Републике Србије бр. 37/2011),
- Правилник о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања („Сл. гласник РС” бр. 23/94);
- Правилник о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Сл. гласник РС” бр. 92/10);
- Правилник о условима и начину сакупљања, транспорта, складиштења и третмана отпада који се користи као секундарна сировина или за добијање енергије („Сл. гласник РС” бр. 98/10);
- Правилник о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Сл. гласник РС” бр. 56/10);
- Правилник о опасним материјама у водама („Сл. гласник СРС” бр. 31/82);
- Правилник о начину и минималном броју испитивања квалитета отпадних вода („Сл. гласник СРС” бр. 47/83 и 13/84);
- Правилник о дезинфекцији и прегледу воде за пиће („Сл. гласник СРС” бр. 60/81);
- Правилник о методологији за процену опасности од хемијског удеса и од загађивања животне средине, мерама припреме и мерама за отклањање последица („Сл. гласник РС” бр. 41/10);
- Правилник о условима, начину и поступку управљања отпадним уљима („Службени гласник РС”, број 71/10);
- Правилник о дозвољеном нивоу буке у животној средини („Службени гласник РС”, бр. 72/10);
- Уредба о граничним вредностима емисије загађујућих материја у води и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС” бр. 67/11);
- Уредба о граничним вредностима емисије приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и рокови за њихово достизање („Сл. гласник РС” бр. 35/11);
- Уредба о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 75/10);
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух („Службени гласник РС”, број 71/10);
- Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС”, број 11/10, бр. 75/10);
- Уредба о класификацији вода („Сл. гласник СРС” бр. 5/68);
- Уредба о категоризацији водотока („Сл. гласник СРС” бр. 5/68);
- Уредба о еколошкој мрежи („Сл. гласник РС” бр. 102/10),
- Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС” бр. 114/08).

1.1. ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ИЗГРАДЊУ ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ „РЕКОВИЋИ“ НА РЕЦИ ЛИМ

Садржај Плана детаљне регулације за изградњу хидроелектране „Рековићи“ на реци Лим, урађен је у складу са одредбама и методологијом Закона о планирању и изградњи („Сл. гласник РС” бр. 72/09, 81/09, 64/10 и 24/11).

САДРЖАЈ

ОПШТА ДОКУМЕНТАЦИЈА

I. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

1. ИЗВОД ИЗ КОНЦЕПТА ПЛАНА

- 1.1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ ЗА ИЗРАДУ КОНЦЕПТА ПЛАНА
- 1.2. ОПИС ГРАНИЦЕ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
- 1.3. ОЦЕНА РАСПОЛОЖИВИХ ПОДЛОГА ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА
- 1.4. АНАЛИЗА И ОЦЕНА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА
- 1.5. ПОСТОЈЕЋА НАМЕНА ПОВРШИНА И ВРСТА ИЗГРАДЊЕ
- 1.6. КОНЦЕПТ ПЛАНА

II. ПЛАНСКИ ДЕО ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

1. НАЧИН КОРИШЋЕЊА ЗЕЛЈИШТА

- 1.1. ГРАЂЕВИНСКО ПОДРУЧЈЕ
- 1.2. ЗЕМЉИШТЕ ВАН ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА

2. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА

- 2.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ЗА ЦЕЛИНЕ И ЗОНЕ ОДРЕЂЕНЕ ПЛАНОМ
- 2.2. УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ И ИЗГРАДЊУ ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА ЈАВНЕ НАМЕНЕ И МРЕЖЕ САОБРАЋАЈНЕ И ДРУГЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ
 - 2.2.1. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА
 - 2.2.2. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА
 - 2.2.3. КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА
 - 2.2.4. ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА
 - 2.2.5. ГАСИФИКАЦИЈА И ТОПЛИФИКАЦИЈА
 - 2.2.6. ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ
 - 2.2.7. ЗЕЛЕНИЛО И ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ
- 2.3. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ЗА ИЗГРАДЊУ ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА ОСТАЛИХ НАМЕНА
- 2.4. ПОПИС ОБЈЕКТА ЗА КОЈЕ СЕ ПРЕ ОБНОВЕ ИЛИ РЕКОНСТРУКЦИЈЕ МОРАЈУ ИЗРАДИТИ КОНЗЕРВАТОРСКИ ИЛИ ДРУГИ УСЛОВИ
- 2.5. УСЛОВИ ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
- 2.6. ОПШТИ И ПОСЕБНИ УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ
- 2.7. ПОСЕБНИ УСЛОВИ ПРИСТУПАЧНОСТИ ОБЈЕКТА И ПОВРШИНА ЈАВНЕ НАМЕНЕ ОСОБАМА СА ПОСЕБНИМ ПОТРЕБАМА
- 2.8. ЛОКАЦИЈЕ ЗА КОЈЕ СЕ ОБАВЕЗНО РАДИ УРБАНИСТИЧКИ ПРОЈЕКАТ
- 2.9. ПРАВИЛА ПАРЦЕЛАЦИЈЕ, ПРЕПАРЦЕЛАЦИЈЕ И ИСПРАВКЕ ГРАНИЦА ПАРЦЕЛЕ
- 2.10. МЕРЕ ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ ИЗГРАДЊЕ
- 2.11. РАСПИСИВАЊЕ ЈАВНИХ КОНКУРСА

3. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА**III ГРАФИЧКИ ДЕО ПЛАНА****IV ДОКУМЕНТАЦИОНИ ДЕО****1.2. КАРАКТЕРИСТИКЕ И ЦИЉЕВИ ПЛАНА****1.2.1. ОПИС ГРАНИЦЕ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ**

Обухват ПДР за изградњу хидроелектране „Рековићи“ на реци Лим дефинисан је граничним тачкама редом од броја 1 до 77 које су дате у табели. Површина плана износи 24,86 ha.

Граница Плана детаљне регулације за изградњу хидроелектране „Рековићи“ на реци Лим креће од тремеђе из К.о. Бања од тремеђе к.п. бр. 5963, 3585/2 и 3585/1, наставља десним смером по ободу к.п. бр. 5963(река Лим), 3589/1, 3589/2, 5963 до граничне тачке бр. 1, затим иде до граничне тачке бр. 2. Од граничне тачке бр. 2 граница наставља ободом к.п бр. 3557, 3551 до граничне тачке бр. 3, а затим граница иде по граничним тачкама све до граничне тачке бр. 69, у граничној тачки бр. 48 граница прелази у К.о. Калафати, а у граничној тачки бр. 51 прелази у К.о. Добриловићи. Од граничне тачке бр. 69 граница иде даље ободом к.п. бр. 610, 609 до граничне тачке бр. 76, одакле иде до тачке бр. 77, а затим поново иде по ободу к.п. бр. 608, 605, 601 и 602 до граничне тачке бр. 70. Од граничне тачке бр 70 граница иде даље по граничним тачкама све до граничне тачке бр. 75, одакле даље наставља по ободу к.п. бр. 2210, 595, 2219(река Лим) до тремеђе к.п. бр. 2219, 591 и 592, а затим скреће на исток пресеца реку Лим и прелази у К.о. Бања до тремеђе к.п. бр. 5963, 3585/2 и 3585/1 од које је опис границе и започет.

Горе наведене парцеле чијим ободом иде граница налазе се унутар плана.

Координате граничних тачака дат је у табели бр. 1.

Табела бр. 1: Координате граничних тачака

бр. тач	Y	X	бр. тач	Y	X	бр. тач	Y	X
1	7383278.78	4823277.96	27	7383851.2	4822323.87	53	7384463.5	4821782.9
2	7383323.24	4823268.8	28	7383885.55	4822320.61	54	7384426.4	4821861.7
3	7383369.91	4823172.61	29	7383937.23	4822310.1	55	7384382.3	4821912.9
4	7383331.4	4823151.01	30	7383982.92	4822304.93	56	7384311.1	4821974.4
5	7383338.27	4823099.38	31	7384027.06	4822290.48	57	7384174.8	4822100.4
6	7383336.11	4823019.43	32	7384114.29	4822255.21	58	7384120.2	4822138.5
7	7383334.41	4822992.36	33	7384163.43	4822229.8	59	7384091.1	4822176.7
8	7383328.96	4822952.79	34	7384253.4	4822148.03	60	7384078.8	4822178.1
9	7383316.62	4822893.16	35	7384315.47	4822097.52	61	7384052	4822202.8
10	7383310.96	4822845.9	36	7384311.77	4822091.77	62	7383999.8	4822221.1
11	7383310.26	4822825.16	37	7384322.68	4822081	63	7383943	4822233.3
12	7383311.69	4822798.46	38	7384336.22	4822062.88	64	7383927.9	4822228
13	7383317.55	4822753.59	39	7384395.18	4821996.62	65	7383903.7	4822235.8
14	7383326.62	4822715.75	40	7384451.99	4821943.05	66	7383824.2	4822246.9
15	7383340.67	4822674.82	41	7384473.23	4821909.3	67	7383800.6	4822241.4
16	7383358.07	4822637.6	42	7384486.65	4821891.34	68	7383720.2	4822272
17	7383379.03	4822602.82	43	7384525.08	4821843.06	69	7383605.2	4822326.1
18	7383413.52	4822558.59	44	7384550.92	4821778.76	70	7383155	4823226.3

19	7383448.51	4822524.55	45	7384559.39	4821701.16	71	7383058	4823277.3
20	7383540.35	4822454	46	7384567.17	4821677.74	72	7383085.4	4823300.7
21	7383591.96	4822423.02	47	7384564.57	4821653.92	73	7383091.9	4823306.2
22	7383646.27	4822397.33	48	7384534.31	4821626.77	74	7383108.8	4823308.2
23	7383704.85	4822376.47	49	7384507.74	4821627.14	75	7383116.4	4823304.4
24	7383774.38	4822359.96	50	7384498.97	4821643.96	76	7383349	4822503.8
25	7383802.4	4822357.66	51	7384475.35	4821715.16	77	7383309.8	4822549.7
26	7383832.92	4822331.81	52	7384465.89	4821752.79			

1.2.2. ПОСТОЈЕЋА И ПЛАНИРАНА НАМЕНА ПОВРШИНА

Постојећа намена

Подручје плана се налази у југо-западном делу Прибоја. Обухвата простор потребан за изградњу мале хидроелектране „Рековићи“ са браном, машинском зградом, акумулацијом, приступном саобраћајницом и коритом реке Лим низводно од бране планираним за уређење у дужини од око 500 m од бране.

У постојећем стању простор се може поделити на две зоне. Прва зона је зона реке Лим и приобални појас, док друга зона обухвата простор становања и пољопривредног земљишта у северозападном делу плана.

Постојеће коришћење земљишта је највећим делом водно земљиште, а знатно мање становање ниских густина и становање са пољопривредом, затим шумско земљиште и делови привреде.

Водном земљишту припада земљиште под водотоком – река Лим (река Лим званично настаје на надморској висини 999m истицањем из Плавског језера).

Пољопривредно земљиште

Пољопривредно земљиште обухвата делове парцела укупне површине 1,36 ha и користи се као пашњак или њива. План обухвата рубне делове парцела који се непосредно ослањају на водно земљиште највеће ширине 7m.

Шумско земљиште

Шумско земљиште је обухваћено западним границом плана укупне површине 1,78 ha. Шумско земљиште које је у власништву ЈП „Србијашуме“ је на парцели број 608 КО Добриловићи. План не обухвата ову парцелу у целости већ само њен део од 0,64 ha планиран за водно земљиште. Поред шумског земљишта у власништву Србијашума, план обухвата и делове парцела шумског земљишта приватних власника, које се такође планирају као водно земљиште.

Положај и постојеће стање саобраћаја

Десном обалом Лима пружа се државни пут II реда бр. 152 (бивши Р-115) који је непосредно уз брану и делом низводно од бране са својом парцелом сусед парцели речног тока реке Лим. Деоница државног пута је идд 0477, Бистрица-Прибојска Бања и у оквиру граница плана налази се приближно од km 13+409 до приближно km 13+531 (стационажа бившег Р-115) тј у укупној дужини од око 122 m.

Погон ФАП-а се директно прикључује на државни пут са платоа у виду треће траке уз државни пут у дужини од око 80-90 m. Државни пут је са савременим коловозом и елементом профила у складу са рангом пута.

На левој обали Лима од објекта саобраћајне инфраструктуре је улица Драгољуба Савића и у наставку пут за Добриловиће (ОП 028) и пут за Мажиће (ОП 027-прикључак је непосредно уз границу плана). Дужина пута ОП 028 је око 200 m у граници ПДР. Поред поменутих путева у обухвату плана је и нова траса уз леву обалу од ул. Драгољуба Савића паралелно уз објект обалоутврде коју пресеца на ушћу Грабовачког потока, прелази преко водотока и његовом десном обалом води до пута за Добриловиће. Постоји и некатегорисани пут, од ушћа Грабовачког потока узводно, паралелно левој обали реке Лим, уз њу.

Путеви су са ширином коловоза која не прелази 3.0 m што не обезбеђује одвијање двосмерног саобраћаја.

Општински путеви ОП 027 и ОП 028 су Просторним планом општине Прибој планирани као такви. Према просторном плану планира се прекатегоризација постојећих путева.

Табела бр. 2- Постојећа намена површина

	постојећа намена површина	ha	%
А	грађевинско подручје		
1	путно земљиште	0.62	2.49
2	становање	0.66	2.65
3	привреда	1.35	5.43
4	неуређено зеленило	0.5	2.01
	укупно грађевинско	3.13	12.59
Б	земљиште ван грађевинског подручја		
6	водно земљиште	18.59	74.78
7	шумско земљиште	1.78	7.16
8	пољопривредно земљиште	1.36	5.47
	укупно ван грађевинског	21.73	87.41
	УКУПНО ПОВРШИНА ПЛАНА	24.86	100.00

Планирана намена

Планирана подела простора на целине је извршена на следећи начин:

- a. **Зона државног пута**, односно градске магистрале обухвата део пута и путног земљишта који пролази кроз подручје плана са прикључком новопланиране саобраћајнице 1. Површина зоне **a** је 0,32 ha.
- b. **Зона реке Лим** обухвата планирано водно земљиште са водоакумулацијом, браном, машинском зградом и регулисаним коритом реке Лим низводно од бране. Површина зоне **b** је 23,14 ha.
 - b.1 **Подзона МХЕ** – у оквиру зоне Лим обухвата локацију бране и машинске зграде. Површина зоне **b.1** је 0,55 ha.
- c. **Зона становања** обухвата породично становање са новопланираном саобраћајницом 2 са леве стране реке Лим. Површина зоне **c** је 1,40 ha.

Укупна површина грађевинског подручја износи 1,81 ha, од чега је 1,03 ha становање, 0,61 ha путно земљиште и 0,09 ha површина машинске зграде. Осталих 0,08 ha је водно земљиште у грађевинском подручју.

Планирано водно земљиште

Планирано водно земљиште заузима 23,05 ха и увећано је у односу на постојеће за 4,54 ха. Ово увећање се остварује на шумском земљишту, пољопривредном земљишту, површинама привредне делатности и неуређеног зеленила и једним делом на путном земљишту, ради изградње бране и објекта мале хидроелектране и стварања акумулације.

Објекти мале хидроелектране – брана, машинска зграда и сви уређаји налазе се на водном земљишту – постојећем и планираном.

Један део саобраћајнице – Новопланирана 1 и део постојеће градске саобраћајнице, налази се на водном земљишту.

По Закону о водама и ППРС око свих водотока и других акваторија (језера, бара које имају карактер сталних влажних станишта) успоставља се режим тзв. водног земљишта. Водно земљиште представља површина самих акваторија река и језера при проласку стогодишње велике воде, као и појас од најмање 10 m око водотока. На водном земљишту није дозвољена било каква градња сталних објекта осим хидротехничких објекта, али се може без ограничења користити за пољопривредну производњу, плантажне засаде (шуме, воћњаци, виногради), спортске и рекреационе површине - без објекта који ометају развој система за заштиту од вода и спровођење мера одбране (прилаз механизације, проширење постојећих насипа, реализацију дренажних система за заштиту приобаља).

Планирани саобраћај

Изградњом објекта планиране бетонске бране за потребе МХЕ „Рековићи“ стварају се услови и потреба за изградњом пута круном бране који би служио за потребе монтаже уређаја и опреме и касније за одржавање истих.

Као најједноставнији и могући пут допремања опреме је траса државног пута II реда бр. 152 (бивши Р-115). У ту сврху планира се прикључак новопланираног приступног пута (Новопланирани бр. 1) на државни пут у приближно km 13+440. На прикључку се из правца Прибојске Бање уводи трака за десно скретање (обзиром на ширину новопланираног пута) док се из правца Бистрице користе постојеће траке са мањом интервенцијом на излазном правцу новопланиране саобраћајнице ка Бистрици у виду изградње излазне траке до постојеће код ФАП-а.

Новопланира 1 саобраћајница се са друге стране прикључује на Новопланирану 2 саобраћајницу у рангу прилазног пута у оквиру грађевинског подручја планираног за становање, уместо постојеће саобраћајнице, уз обалу, која ће бити захваћена радовима на брани и машинској хали. Новопланирана 2 води од нове трасе пута из Прибоја ка Добриловићима до трасе постојећег некатегорисаног пута.

Шумско и пољопривредно земљиште не улази у планирану намену Плана детаљне регулације за изградњу хидроелектране "Рековићи " на реци Лим.

Табела бр. 3 - Планирана намена површина

	планирана намена површина	ha	%
A	грађевинско подручје		
1	путно земљиште	0.61	2.45
1.1	саобраћајнице	0.40	1.61
1.2	путно зеленило	0.21	0.84
2	водно земљиште	0.08	0.32
3	становање	1.03	4.14
4	машинска зграда	0.09	0.36
	укупно грађевинско	1.81	7.28
Б	земљиште ван грађевинског подручја		
5	водно земљиште	23.05	92.72
	укупно ван грађевинског	23.05	92.72
	УКУПНО ПОВРШИНА ПЛАНА	24.86	100.00

1.2.3. ЦИЉЕВИ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

Основни повод за израду концепта плана је потреба да се обухваћени простор плански уреди, у циљу омогућавања издавања одговарајућих дозвола за изградњу, обзиром да је Просторним планом општине прописана обавезна даља разрада кроз план детаљне регулације.

Циљ израде Плана је стварање законских и планских услова за утврђивање правила уређења и грађења за предметно подручје, у складу са планском документацијом вишег реда.

Циљеви уређења и изградње на територији општине Прибој, а посебно простора у ком је планирана изградња инфраструктурних објеката и основни програмски елементи су:

- дефинисање правила грађења и уређења на јавном и осталом грађевинском земљишту;
- стварање просторних услова како би се за плански опредељено земљиште, обезбедила флексибилна могућност реализације стратешког инфраструктурног објекта, а у циљу поузданог и квалитетног снабдевања електричном енергијом;
- дефинисање нових саобраћајних површина, нових саобраћајница, мирујућег саобраћаја и пешачких токова, за обезбеђење приступа комуналном објекту, као и повезивање са планираним садржајима у окружењу;
- разграничење површина јавног грађевинског земљишта од осталог у складу са Законом и прописима;
- дефинисање могућности парцелације и препарцелације;
- дефинисање и спровођење мера заштите животне средине.

1.3. ХИЈЕРАРХИЈСКИ ОДНОС СА ДРУГИМ ПЛАНОВИМА - ПЛАНСКА УСКЛАЂЕНОСТ

При процени могућих утицаја стратешког карактера Плана на животну средину, морају се у обзир узети планови вишег реда и планови од значаја за предметни План, због обавезујућих смерница које морају бити имплементирани у предметни План. На то обавезује једно од начела стратешке процене утицаја - начело хијерархије и координације на свим нивоима.

Извршена је прелиминарна процена планских и стратешких докумената од значаја за израду Плана детаљне регулације и стратешке процене. Као најзначајнији издвајају се:

- Стратешка процена утицаја Просторног плана Републике Србије на животну средину
- Просторни план општине Прибој („Сл. лист општине Прибој“ бр. 2/12),
- Стратешка процена утицаја Просторног плана општине Прибој на животну средину
- Генерални план Прибоја („Сл. лист општине Прибој“ бр. 11/04)

1.3.1. ПЛАНОВИ ВИШЕГ РЕДА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ИЗГРАДЊУ ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ "РЕКОВИШЋИ" НА РЕЦИ ЛИМ

СТРАТЕШКА ПРОЦЕНА УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Питања заштите животне средине разматрани у току израде Стратешке процене, дефинисана су на основу стања животне средине и захтева везаних за заштиту животне средине из планских и других докумената. Ова питања представљају стратешки важне елементе за обезбеђење заштите и унапређења животне средине при дефинисању просторног развоја Републике Србије.

Планска решења

-У области коришћења **обновљивих извора енергије**, предвиђено је: развијање и реализовање пројеката на регионалном и локалном нивоу, увођење децентрализоване организационе структуре енергетских система који се заснивају на обновљивим локалним енергетским изворима уз подстицање коришћења локалних енергетских извора и иницијатива, са циљем коришћења енергије биомасе, енергије сунца, ветра, малих хидроелектрана и геотермалне енергије.

-У области **заштите животне средине**, предвиђено је: очување природних вредности и квалитетна животна средина (чист ваздух, квалитетна вода за пиће, очувано пољопривредно земљиште, постојаност екосистема и биодиверзитета), заштита природних вредности, планирање на основама одрживог развоја: планирање рационалног коришћења природних ресурса - земљишта, воде, сировина и других природних ресурса уважавајући „еколошки“ капацитет простора, повећање коришћења обновљивих извора енергије, превенција и санација, примена принципа предострожности за активности које могу да изазову већи еколошки ризик или неизвесност, примена санационих мера у деградираним и загађеним подручјима, заштитне зоне и заштитна растојања, око објеката са повећаним загађивањем и ризиком за животну средину и здравље људи користити систем зона и заштитних растојања.

-У области **климатских промена**, предвиђено је: утврђивање промена климатских зона за различите сценарије глобалних промена климе и различите временске периоде релевантне за стратешко планирање и дугорочне мере заштите и одрживо коришћење природних ресурса; утврђивање ефеката климатских промена на расположивост природних ресурса, а нарочито водних ресурса, обрадивог земљишта,

шумских и других екосистема и биодиверзитета у циљу планирања одрживог развоја и еколошки прихватљивих делатности на подручјима осетљивим на климатске промене итд.

-У области **заштите предела** предвиђен је развој усклађен са специфичним развојним и регионалним карактером предела и физичком структуром насеља на целој територији; јачање и промовисање постојећих и креирање нових вредности у просторима у којима је вредност предела и амбијената насеља од посебног значаја за развој (туристичка, културна подручја) и/или представљају део интернационалних мрежа и пограничних области; санација и креирање нових вредности у просторима у којима је вредност предела у потпуности деградирана; минимизирање негативних и стимулисање позитивних утицаја новог развоја на карактер и диверзитет предела у просторима са развојним приоритетом.

Општи и посебни циљеви

Општи циљ Стратешке процене припремљен је на основу прикупљених података о стању животне средине, стратешких питања заштите животне средине од значаја за Републику, као и циљева и захтева у области заштите животне средине релевантних секторских докумената. У том контексту, као општи циљ Стратешке процене дефинисана је заштита основних чинилаца животне средине и одрживо коришћење природних вредности, као и унапређење управљања отпадом и рационално коришћење минералних и енергетских ресурса са циљем смањивања загађења и притисака од људских активности у еколошки угроженим подручјима.

Посебни циљеви стратешке процене представљају разраду општих циљева. Они се дефинишу на основу наведених општих циљева стратешке процене, дефинисаних планских поставки и концепција.

Као посебни циљеви Стратешке процене који се односе и на подручје Плана детаљне регулације за изградњу хидроелектране „Рековићи“ на реци Лим издвојени су:

1. Заштита ваздуха, заштита и одрживо коришћење вода и земљишта;
2. Заштита биодиверзитета ;
3. Заштита и одрживо коришћење предела;
4. Унапређење управљања отпадом
5. Веће коришћење обновљивих извора енергије
6. Смањење загађивања и
7. Смањење притиска од привредних, саобраћајних и стамбених активности на животну средину.

На територији Републике Србије није могуће дати свеобухватни приказ стања квалитета земљишта, јер не постоји систематски мониторинг земљишта који би обезбедио јединствено прикупљање и анализе узорака, као и приказивања података.

Испитивања квалитета земљишта на нивоу Републике финансира

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, које је у протеклом периоду издвајало средства за испитивање квалитета земљишта у оквиру макропројекта „Контрола плодности и утврђивања садржаја опасних и штетних материја у земљиштима Републике Србије“, као и путем систематске контроле плодности обрадивог пољопривредног земљишта (од I до V класе) за физичка лица. Макропројекат се реализује у сарадњи са Пољопривредним факултетом из Земуна – Катедром за пестициде и Катедром за агрохемију и физиологију биљака, и Институтом за земљиште у Београду. Током 2006.г., у оквиру шесте фазе поменутог макропројекта, обављена су истраживања на територији југозападне и делу јужне Србије. На испитиваном подручју, поред природног загађења налази се (или је раније било активно) низ загађивача, који су могли условити антропогено загађење земљишта: фабрике из области машинске и металопрерађивачке индустрије (Ариље, Нова Варош, Прибој на Лиму, Пријеполје, Краљево, Трстеник), производња пластичних маса (Нова Варош, Прибој на Лиму),

хемијска индустрија (Пријепоље, Краљево, Александровац) итд., а присутно је и загађивање из котларница, саобраћаја, итд. Осим ових загађивача, везаних пре свега за урбане средине, на пољопривредним површинама постоје услови за загађење земљишта путем интензивне и неконтролисане примене агрохемијских средстава. Резултати испитивања садржаја опасних и штетних материја на предметном подручју показали су да је у око 30% узорика садржај једног или више полутаната већи од МДК. Релативно висок број загађених узорика последица је превасходно геолошког састава терена, где знатан део терена заузимају базне и ултрабазне стене на којима се формирају земљишта природно обогаћена појединим тешким металима (Ni, Cr, As, Cd). Потенцијално штетан ефекат ових високих концентрација тешких метала зависиће од особина земљишта, као и од карактеристика и врсте биљног покривача.

Обновљиви извори енергије

Степен коришћења обновљивих извора енергије је веома низак, изузев искоришћења великих водених токова у великим хидроелектранама. Енергетски потенцијал обновљивих извора у Републици Србији износи више од 4,89 Мтое годишње, што је око половина годишње потрошње примарне енергије.

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ ПРИБОЈ

У обалном појасу Лима на подручју општине Прибој не смеју се планирати објекти који се плаве при великој води 1%, која према сада важећим анализама износи око 1.400 m³/s. Тај појас корита којим вода тече при поводњу 1% треба проширити са обе стране уреза воде при том протоку за 20÷50 m, зависно од стања урбанизације. Тај појас ВЗ је неопходан за регулационе објекте и активности у периоду одбране од поплава, а уједно је и зона сигурности ако дође до погоршавања режима великих вода. На подручју града Прибоја најповољније је да се зона водног земљишта искористи за урбане садржаје који се и обично смештају крај река: уређени кејови и зелене површине, терени за рекреацију, итд. При изради планова детаљне регулације треба спровести одредбе ППРС о водном земљишту. Пошто ће се режими великих вода током времена погоршавати, при изради планова детаљне регулације треба водити рачуна о чињеници да се стогодишња велика вода (Q_{1%}) у зони Прибоја може повећати у наредном периоду на око 1.500 m³/s. Због тога у близини појаса водног земљишта треба предвидети правила градње објеката на начин да евентуално подизање ниво реке до тих објеката не угрози њихове виталне функције.

Мале хидроелектране

Енергетски потенцијал водотокова и локације за изградњу малих хидроелектрана одређене су документом „Катастар малих хидроелектрана на територији СР Србије ван САП“ из 1987. године, који су за потребе ЈП Здружене електропривреде израдили „Енергопројект - Хидроинжењеринг“ и Институт „Јарослав Черни“ (у даљем тексту: Катастар МХЕ). Изузетно је могуће градити ове објекте и на другим локацијама уз сагласност Министарства рударства и енергетике у погледу максималног искоришћења енергетског потенцијала водотокова и сагласности других надлежних министарстава и институција. За постојеће вишенаменске акумулације, хидроенергетске параметре за изградњу малих хидроелектрана, који дефинишу и максималну снагу постројења, одређује ЈВП „Србијаводе“.

На основу „Катастра малих хидроелектрана на територији СР Србије ван САП“ на територији општине Прибој планирано је 16 локација за изградњу МХЕ, процењене снаге 9.875 kW, могуће производње 35.318 MWh

Мале хидроелектране су један од алтернативних извора енергије, снаге од 1 000KW до 10 000KW (од 1MW до 10 MW), које омогућавају производњу електричне енергије капацитета који се дистрибуира у електроенергетски систем. За изградњу малих хидроелектрана се прибавља претходна енергетска сагласност надлежног Министарства и дозволу за изградњу издаје надлежни општински орган.

На основу добијених података од Министарства енергетике и рударства, из катастра малих хидроелектрана, у Плану су графички приказане потенцијалне локације малих хидроелектрана.

Овим просторним планом се омогућава изградња малих хидроелектрана у складу са законом. За потребе изградње малих хидроелектране потребно је прибавити дозволе, услове, сагласности и мишљења надлежних органа, посебних организација, јавних предузећа, установа и других институција у складу са законом. Тачне локације малих локација биће одређене урбанистичким планом или урбанистичким пројектом, у зависности од тога који је водоток у питању: на Лиму, у границама ГП-а, односно ПГР-е, је обавезна израда урбанистичког плана а на осталим водотоцима урбанистички пројекат. По правилу, локације малих хидроелектрана ће се одредити тако да имају минималан утицај на животну средину, људе, жива бића, инфраструктуру и изграђене објекте. У циљу процене утицаја малих хидроелектрана на животну средину, потребно је урадити одговарајући документ у складу са законом.

Водно земљиште

Изградња малих акумулација дозвољена је на свим оним потезима на водотоцима који нису намењени другим корисницима простора. Мора се обезбедити минимални одрживи проток низводно према дефинисаним критеријумима. Мале акумулације градити након реализације антиерозионих радова.

На водном земљишту је:

- забрањена изградња индустријских и других објеката чије отпадне материје могу загадити воду и земљиште или угрозити безбедност водопривредне инфраструктуре;
- дозвољена изградња објеката компатибилних водном земљишту под условом да се у пројектовању и извођењу обезбеди каналисање и пречишћавање отпадних вода у складу са стандардима прописаним законом;
- дозвољена изградња објеката за рекреацију и туризам под условима заштите животне средине у складу са законом; и
- неопходно да сви постојећи објекти обезбеде каналисање и пречишћавање отпадних вода у складу са законом.

Водно земљиште се може користити без водопривредне сагласности, као пашњак, ливада и ораница.

Купање је дозвољено само на уређеним плажама, које имају санитарне уређаје и на којима се потпуно спречава уношење у језеро отпадних вода и чврстог отпада.

Објекти који могу да се граде на обалама и осталом водном земљишту уз предходно прибављање сагласности надлежног водопривредног предузећа, су:

- објекти за туристичко-рекреативне сврхе;
- пратећи објекти (шанк-барови, просторије за пресвлачење и сл.);
- дрвене сојенице и настрешнице;
- партерно уређење (спортски терени, опрема, мобилијар, плаже и сл.);
- рибњаци;
- мини акумулације;
- системи за пречишћавање вода и
- санитарни објекти – WСи тушеви, са водонепропусним септичким јамама,

Пратећи објекти (шанк-барови, одморишта, просторије за опрему и сл.) могу бити површине до 40m², максималне спратности П+Пк.

Објекти за туристичко-рекреативне сврхе, комерцијални и угоститељски могу бити максималне површине 400m², максималне спратности П+1+Пк.

Смернице за израду планских докумената

До доношења Плана генералне регулације Прибоја важи Генерални план Прибоја.

За простор у обухвату Плана генералне регулације важе одреднице правила уређења и грађења из Просторног плана, за све намене и врсте објеката који нису били предмет разраде Генералног плана (обновљиви извори енергије и слично).

Обавезна израда одговарајућег урбанистичког плана је потребна за:

- изградњу малих или мини хидроелектрана на Лиму.

СТРАТЕШКА ПРОЦЕНА УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ ПРИБОЈ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Стратешка процена утицаја просторног плана општине (просторног плана јединице локалне самоуправе) на животну средину ради се у циљу обезбеђивања заштите животне средине и унапређивања одрживог развоја. Стратешка процена интегрише основне принципе заштите животне средине у поступак припреме и доношења плана.

За потребе стратешке процене може се дефинисати општи циљ просторног развоја: Обезбеђење просторних услова за развој, уређење и коришћење конкретних планских локација у складу са економским могућностима уз очување животне средине, као и уз подршку локалног становништва и заједница у реализацији инвестиционих програма и пројеката.

На основу прелиминарне процене стања животне средине на подручју Просторног плана кључни проблеми заштите, а представљају проблематику и ПДР-а, су:

- сакупљање и транспорт комуналног отпада и његово одлагање на уређеној санитарној депонији;
- одвођење и пречишћавање отпадних вода;
- обезбеђење довољних количина квалитетне воде за пиће;
- могуће загађивање ваздуха и повишена саобраћајна бука у коридору државног пута;
- неразвијен мониторинг животне средине и недовољно инвестирање у заштиту животне средине

Циљеви стратешке процене утицаја Просторног плана општине Прибој на животну средину који се односе на подручје Плана детаљне регулације су: рационално коришћење природних реурса и енергије, имплементација стратешких опредељења Националне стратегије управљања отпадом –планирањем повећања броја становника обухваћених системом сакупљања, изградња и активна употреба регионалне санитарне депоније, рекултивација постојећих неусловних сметлишта и дивљих депонија, као и изградња постројења за третман отпадних вода и заштита и унапређење квалитета вода, смањење емисије штетних материја у ваздух и смањење нивоа буке из саобраћаја и индустријских постројења и спречавање инцидентних/ неконтролисаних испуштања загађујућих материја у ваздух, воде и земљиште, повећање обима инвестиција за заштиту животне средине и развој система мониторинга животне средине (ваздуха, вода, земљишта и буке), побољшање информисања, обука становништва за заштиту животне средине, обезбеђење учешће јавности у доношењу одлука које могу имати утицај на квалитет животне средине.

У складу са одредбама члана 5. став 2. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину у току имплементације ППО Прибој, испитаће се потреба за израдом стратешких процена за урбанистичке планове, уколико се претходно утврди постојање значајних утицаја на животну средину, а на основу мерила и критеријумима према члану 6. и Прилогу 1 Закона. У том случају, евентуална израда стратешке процене утицаја на животну средину радиће се у складу са решењима и мерама дефинисаним овим извештајем.

За планирана нова постројења и привредна предузећа, као и измена у раду постојећих постројења и привредних предузећа, који би имала негативан утицај на животну средину

радиће се одговарајуће процене утицаја. У сваком случају, неопходно је у складу са законом, да се испита потреба израде процене утицаја на животну средину и прибављање интегрисане дозволе, у складу са Законом о процени утицаја на животну средину и Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине.

ГЕНЕРАЛНИ ПЛАН ПРИБОЈА

Већи део плана је у граница Генералног плана Прибоја. Подручје плана претежно припада просторној целини III Југ – „Бања – Потпећ“, урбанистичкој целини 6 – потез „Фап Мерцедес – Потпећ“. Незнатни део плана око 1,0 ха припада блоку 5.17 који је стамбене намене Б1 и блоку 6.01 такође стамбене намене Б1 око 0,4 ха. Највећи део плана, површине око 11,46 ха је у блоку 6.02 Радна зона I, 5,5 ха у блоку 6.04 становање Б1 и 2,0 ха у блоку 6.06 Радна зона I и II. Површина од 0,75 ха је ван граница генералног плана. Према намени подручје плана је претежно водно земљиште и мали део становање Б1 и линијско зеленило.

Простор плана је део еколошке целине „Лим“, за коју је закључено:

Главно обележје реке Лим на чијој су обали смештени различити садржаји и функције. Еколошки капацитет ове зоне је угрожен. Река није интегрисана у насељско ткиво. Оптерећују је отпадне воде, али је природни форланд местимично очуван.

Планираном наменом Лим интегрисати у насељску функцију под следећим условима:

- уређење приобања вршити поштујући форланд реке и водопривредне услове све интервенције у зони приобаља које могу угрозити реку и животну средину уопште радити уз примену мера прописаних анализом утицаја на животну средину.

1.4. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ПЛАНА¹

1.4.1. ПРИРОДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Хидрографске и хидролошке карактеристике

Подручје плана обухвата део тока реке Лим у дужини од око 2,6 km. Река Лим је категорисана као водоток првога реда. Карактеристична је по богатој ихтиофауни (пастрмке, младица, липљан).

Река Лим припада Црноморском сливном подручју, улива се у Дрину између Горажда и Вишеграда, дужина тока је око 197 km, а површина слива 5.963 km².

РХМЗ-а је за потребе израде плана дао услове број 92-III-I-47/2012 од 25.06. 2012. године, и за потребе израде техничке документације за изградњу МХЕ Рековићи бр. 92-I-I-390/2010 од 12.10.2010. са следећим карактеристичним вредностима протицаја реке Лим на локацији водомерне станице Прибој:

- хиљадугодишња велика вода $Q_{0,i\%} = 1790 \text{ m}^3/\text{s}$
- стогодишња велика вода $Q_{1\%} = 1240 \text{ m}^3/\text{s}$
- педесетогодишња велика вода $Q_{2\%} = 1100 \text{ m}^3/\text{s}$
- средње воде $Q_{cp} = 93.6 \text{ m}^3/\text{s}$
- средњемесечна мала вода 95% обезбеђености $Q_{mv} = 18.3 \text{ m}^3/\text{s}$

У оквиру обухвата плана у реку Лим се уливају са десне стране три потока и са леве два потока.

¹ За потребе представљања карактеристика општине Прибој у овом извештају, дат је приказ из Локалног еколошког акционог плана општине Прибој

Одводњавање површинских вода са терена у оквиру плана и околног терена обавља се каналском мрежом и природним падом терена, као и преко постојећих потока у реку Лим.

Геолошке карактеристике

Геолошки састав лимске долине је разноврстан и чине га стене различите старости. Целим својим током Лим тече кроз клисуре и котлине, зависно од састава терена. У подручју кречњака долине су уске са високим долинским странама, а у осталим деловима су више проширене.

У подручју Прибоја и у оквиру саме микролокације доминирају јурски кречњаци, глинци, рожнаци, лапровити кречњаци и доломити.

Сеизмичке карактеристике

На карти макросеизмичке рејонизације, коју је издао Републички Сеизмолошки Завод, општина Прибој се налази у зони максимално могућег турсног померања тла од 8° Меркали-Канкани-Зибергове скале.

Климатске карактеристике у општини Прибој

Територију општине Прибој карактерише три основна типа климе и то: (1) жупска 440 – 700 м н.в, (2) умерено-континентална 700 – 1300 м н.в и (3) планинска преко 1300 м н.в. Овако изразит климатски диверзитет је последица велике рашчлањености рељефа и регионалних ветрова. Климатски диверзитет је последица утицаја планинских маса, хипсометрије, нагиба терена, експозиција падина. Микроклиматски мозаик је довео до појаве биогеографског еколошког мозаика и велике диверзификације примарне привреде.

Средња годишња температура у Прибоју износи 9,3°C, а на висоравнима око 7,6°C. Негативне средње месечне температуре у долини Лима су констатоване само у јануару - 0,3 °C и фебруару 0,7 °C. Средња годишња температура за период 1963-1995.година износи 6,9°C. Апсолутна максимална температура за исти период је 33,7°C, док је апсолутна минимална -27°C. Интересантно је да су забележени апсолутни минимуми температура у долини Лима знатно израженији него на површинама, па чак и на узвишењима. То је последица термичке инверзије. У условима субалпске и умерено континенталне климе средње месечне негативне температуре се одражавају на дуго задржавање снега. То је релативно погодно за развој зимског туризма, нарочито у

пределима изнад 1200м н.в. Са друге стране, дуго задржавање снега је значајно за уједначавање протицаја вода, јер се на неким деловима снег задржава до средине лета.

Зависно од надморске висине и локације, јасно је изражена висинска зоналност падавина. Тако је на површинама од 394 м н.в. средња годишња количина падавина износи 752 мм. На површима и узвишењима од 953 м н.в. се може очекивати да просечна годишња количина падавина буде 850-900 мм. Просечно у току године има 140 дана са падавинама. Индекс суше израчунат по формули Е.де Мартона, показује знатне временске (месечне), али и просторне разлике. Средњи годишњи индекс суше за општину Прибој је око 40, при чему је за долину Лима нешто нижи, а за површи нешто виши. И поред велике количине падавина, општину Прибој карактерише интензивна инсолација, што погодује развоју летњег туризма. Климатске одлике општине Прибој, а самим тим и територије која улази у обухват нашег Плана, могу се оценити као повољне за живот и рад људи.

Природна добра

У оквиру предметног подручја нема заштићених природних добара, а ни подручја међународно препознатих (IPA, IBA, PBA, Ramsar), укључујући и природна добра планирана за заштиту (евидентирани или она за која су отпочете активности као што су теренска истраживања и др).

Предметно подручје се не налази на подручју еколошке мреже.

Нема објеката геонаслеђа, према Инвентару објеката Геонаслеђа Србије.

1.4.2. СТВОРЕНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Становање

Становање у оквиру плана обухвата површину од 0,66 ха. То је породично становање, ниских густина са објектима спратности од П до П+1. Планирано је проширење стамбене површине за 0,37ха.

Стање саобраћајне мреже и капацитета саобраћајне инфраструктуре

Десном обалом Лима пружа се државни пут II реда бр. 152 (бивши Р-115) који је непосредно уз брану и делом низводно од бране са својом парцелом сусед парцели речног тока реке Лим. Деоница државног пута је идд 0477, Бистрица-Прибојска Бања и у оквиру граница плана налази се приближно од km 13+409 до приближно km 13+531 (стационажа бившег Р-115) тј у укупној дужини од око 122 m.

Погон ФАП-а се директно прикључује на државни пут са платоа у виду треће траке уз државни пут у дужини од око 80-90 m. Државни пут је са савременим коловозом и елементом профила у складу са рангом пута.

На левој обали Лима од објеката саобраћајне инфраструктуре је улица Драгољуба Савића и у наставку пут за Добриловиће (ОП 028) и пут за Мажиће (ОП 027-прикључак је непосредно уз границу плана). Дужина пута ОП 028 је око 200 m у граници ПДР. Поред поменутих путева у обухвату плана је и нова траса уз леву обалу од ул. Драгољуба Савића паралелно уз објекат обалоутврде коју пресеца на ушћу Грабовачког потока, прелази преко водотока и његовом десном обалом води до пута за Добриловиће. Постоји и некатегорисани пут, од ушћа Грабовачког потока узводно, паралелно левој обали реке Лим, уз њу.

Путеви су са ширином коловоза која не прелази 3.0 m што не обезбеђује одвијање двосмерног саобраћаја.

Општински путеви ОП 027 и ОП 028 су Просторним планом општине Прибој планирани као такви. Према просторном плану планира се прекатегоризација постојећих путева.

Зеленило и зелене површине

У оквиру плана зеленило и зелене површине се јављају као допунска намена у оквиру путног земљишта, водног земљишта и као остале намене у оквиру становања.

Путно зеленило – све површине у оквиру путног земљишта које нису део саобраћајнице морају се уређивати као зелене површине. Зеленило треба да буде комбинација травнатих површина и ниског зеленила у комбинацији са дрворедним врстама. Могуће је на појединим деловима планирати и цветне површине.

Водно зеленило

Зеленило које има водозащитину улогу представља зеленило корита реке Лим, тј. биотоп саморегулације, и спорадични уски појасеви зеленила дуж тока. Ова врста зеленила има заштите обалног појаса водотока првенствено од ерозивних процеса, а затим од саобраћаја и других намена и декоративну функцију.

Узводно од бране са леве стране реке Лим ово је појас зеленила који је већ формиран уз водену површину. Са десне стране водно зеленило има улогу заштите према индустријским постројењима и мора се редовно одржавати.

Нешто већа површина је планирана низводно од бране са десне стране реке Лим где се појављује у функцији заштите од саобраћаја. Ова површина се уређује као тампон зеленило са високим и ниским дрвеним садницама. Са десне стране од бране па низводно може се формирати дрворедно зеленило уз постојећи и планирани насип уз постојећу пешачку комуникацију. На слободним површинама водног земљишта планира се садња дрвећа са дубоким корењем, које има функцију везивања земљишта и умањивања могућности клизања терена код мањих и средњих клизишта. Заштитно зеленило има веома важну улогу у формирању слике града, те је зато потребно тежити одређеном степену одржавања и у мери у којој је то могуће, декоративном оформљењу зеленила.

Стање мреже и капацитета инфраструктуре

У обухвату плана инфраструктура се налази само у делу коридора државног пут II реда бр. 152 (бивши Р-115).

Постојећи објекта и мрежа инфраструктуре у обухвату плана су:

- водовод – магистрални цевовод
- телекомуникације – ТТ канализација и оптички кабал

У непосредној близини, односно у тангентном подручју дуж коридора државног пута и кроз привредну зону пролазе:

- водовод - магистрални цевовод и индустријски водовод, фабрика индустријске воде
- канализација – фекални колектор и постројење за пречишћавање индустријских отпадних вода.
- телекомуникације – ТТ канализација и оптички кабал
- електроенергетика – далековод 110 kV, ТС 35/10 kV ФАП 2 погон II и далековод 35 kV који је планиран за каблирање

Генералним планом у контактном подручју планирана је изградња следећих објекта инфраструктуре:

- водовод - магистрални цевовод
- канализација – фекални колектор
- топловод

Стање водоснабдевања

Водоводна мрежа треба да обезбеди снабдевање водом свих потрошача у оквиру плана, као и да обезбеди заштиту од пожара.

Кроз подручје плана пролази постојећи магистрални цевовод.

Генералним планом планирана је изградња од око 8 km магистралних цевовода од чега један део пролази кроз подручје овог плана у коридору државног пута. Обзиром да је овај цевовод део градског система, а да кроз подручје плана пролази у дужини од око 120 m, овде се само наводи планирање изградње истог без посебних услова.

Препорука овог плана је да се, због уског појаса између пута и реке Лим на овом потезу, планирани цевовод води десном страном пута Бистрица – Прибојска бања.

Подручје плана са леве стране реке Лим, које је планирано за становање се прикључује на постојећу градску водоводну мрежу, чије се продужење планира дуж новопланиране 2 саобраћајнице. Са овог крака се прикључује и планирана машинска зграда према условима надлежног предузећа.

У непосредном окружењу плана постоји индустријски водовод као и фабрика индустријске воде. Планираним интервенцијама у простору не смеју бити угрожени ови објекти.

Каналисање атмосферских и отпадних вода

Према ГУП-у Прибоја планирана је изградња примарног и секундарних фекалних колектора који ће покрити целу територију насеља. Сви постојећи изливи непречишћене воде се морају укинути и увести у колекторе. Локација централног постројења за пречишћавање отпадних вода, до које ће се примарним колектором довести све отпадне воде из насеља, налази се на ушћу Увца у Лим.

У оквиру подручја Плана се налази планирани примарни колектор у дужини од око 120 m у коридору државног пута између пута и реке Лим. У овај колектор ће се уливати постојећа фекална канализација која се сада улива директно у Лим поред фабрике ФАП.

Фекална канализација за стамбену зону у западном делу плана планира се са пречником Ø200 mm, са кућним прикључцима Ø150 mm и омогућава одвођење употребљених санитарних вода преко постојећих колекторских праваца до постројења за пречишћавање отпадних вода, пре упуштања у реципијент. Траса канализационих водова дуж саобраћајница користи расположиве просторе и падове терена.

Објекти мале хидроелектране, се прикључују на постојећу фекалну канализацију која пролази кроз компелкс фабрике ФАП.

Непропусне септичке јаме се прописују као стандард за све објекте који се не могу прикључити на канализациону мрежу.

Кишна канализација треба да омогући одвођење атмосферских вода са саобраћајница, кровова и осталих уређених површина унутар посматраног простора, помоћу уличних сливова са ливено-гвозденим решеткама. Минимални пречник кишне канализације је Ø 300 mm, а сливничке везе је Ø150 mm.

Стање мреже и капацитета телекомуникационе инфраструктуре

На основу добијених услова надлежног предузећа Телеком Србија (бр. 171-175638/2 од 19.7.2012.г.) констатује се да се на подручју плана налази део ТК инфраструктуре са леве стране пута Прибој –Бистрица и то постојећи оптички кабал и постојећи мрежни кабал.

На подручју плана планирана је реконструкција дела ТК инфраструктуре у циљу модернизације и децентрализације приступне мреже и у току је израда пројектне документације.

Стање мрежа и капацитета гасне и топлификационе инфраструктуре

На поручју плана не постоји гасна инфраструктура. Просторним планом Републике Србије планирана је изградња гасовода и гасоводних објеката на подручју Прибоја.

Топлификациони систем је директно ослоњен на извориште у фабрици ФЕП са високим капацитетима. Кроз подручје плана не пролази планирани топоводни систем али га тангира дуж источне границе плана.

Културна добра-

На простору у обухвату плана нема евидентираних заштићених културних добара.

1.4.3. КВАЛИТЕТ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

За поступак процене утицаја Плана детаљне регулације за изградњу хидроелектране „Рековићи“ на реци Лим, на животну средину, коришћени су подаци о простору из постојеће документације као базе података, подаци добијени увидом, евидентирањем и идентификацијом извора загађивања на терену. Преглед стања природних фактора и чиниоца животне средине у зонама угрожене животне средине и просторне целине за које постоји могућност да буду угрожени, дати су кроз анализу и процену стања и степена угрожености природних вредности и еколошког капацитета простора.

Квалитет ваздуха

На основу Извештаја о стању животне средине у Републици Србији у 2009. години територија општине Прибој није идентификована као подручје са којег се емитују значајније концентрације аерополутаната (SO_2 , чађ (прашкасте материје) и NO_2).

У току 2009. године није забележено прекорачење граничне вредности концентрације SO_2 . У поређењу са другим општинама и градовима у Србији, може се закључити да у погледу концентрације SO_2 Прибој има најквалитетнији ваздух у Србији.

У току 2009. године није вршено мерење концентрације NO_2 на територији општине. У том смислу може се закључити да је на територији општине Прибој по овом индикатору квалитет ваздуха добар. Може се закључити да је чађ доминантни загађивач ваздуха у општини Прибој.

Закључци се односе на подручје читаве општине.

Евидентирањем и идентификацијом извора загађивања на подручју Плана детаљне регулације, констатовано је да је квалитет ваздуха условљен саобраћајним активностима на деоници државног пута II реда бр. 152 (бивши Р-115) који се пружа десном обалом Лима и деоницама општинских путева ОП 027 и ОП 028 на левој обали Лима.

Саобраћај представља извор загађења ваздуха које настаје емисијом продуката потпуног и непотпуног сагоревања горива и мазива, хабања гума и металних склопова и корозије. Из мотора са унутрашњим сагоревањем емитују се полутанти NO_x , CO , CO_2 , C_xH_x , HCNO , оксиди олова, чађ, чија је концентрација у околини саобраћајнице у директној зависности од интензитета саобраћаја, карактеристика саобраћајнице и абиотичких фактора окружења.

На подручју плана извори загађивања ваздуха су и индивидуална и котловска ложишта у којима се врши сагоревање фосилних (природних) горива која доводе до емитовања загађујућих супстанци. Хемијски састав типичних загађујућих супстанци условљен је елементарним саставом фосилних горива. У процесу сагоревања долази до ослобађања гасовитих загађујућих супстанци: угљен(II)-оксида, угљен(IV)-оксида, сумпорних оксида, азотних оксида и лако испарљивих угљоводоника. Као производ сагоревања горива поред гасовитих загађујућих супстанци јавља се дим и чађ. Ситне честице угљеника, пепела, нафтне масноће и микроскопске честице метала и њихових оксида представљају састав емитованог дима. Присуство чађи у ваздуху је у функцији угљеника присутног у гориву и самог процеса сагоревања који у индивидуалним ложиштима није потпун.

Еколошки проблеми привреде су у протеклом периоду, услед смањеног обима производње (ФАП) релативно ублажени.

Квалитет вода

У погледу квалитета вода на територији општине Прибој организована мерења се врше на два профила, и то на реци Лим и реци Увац.

Мере се 12 показатеља (параметара): (1) растворени кисеоник; (2) проценат засићења кисеоником; (3) БПК-5; (4) ХПК; (5) степен сапробности; (6) највероватнији број коли-клица; (7) суспендоване материје; (8) Растворене материје; (9) рН; (10) Видљиве отпадне материје; (11) боја; (12) мирис. Класе вода се одређују на основу граничних вредности за показатеље квалитета вода које су дате у следећој табели.

Табела 4. Показатељи квалитета воде у реци Лим у 2009. години

СТаница Прибој (река Лим; слив Дрина; удаљеност од ушћа 45,50 км; површина слива 3.684 км ² ; испитивање квалитета воде од 1981.)		
Р.бр.	Показатељ квалитета вода	Класа
1.	Растворени кисеоник	Прва
2.	Проценат засићења кисеоником	Друга
3.	БПК-5	Прва
4.	ХПК	Прва
5.	Степен сапробности	Друга
6.	Највероватнији број коли-клица	/
7.	Суспендоване материје	Прва
8.	Растворене материје	Прва
9.	рН	Прва
10.	Видљиве отпадне материје	Прва
11.	Боја	Прва
12.	Мирис	Прва
	СТВАРНА КЛАСА	Друга
	ЗАХТЕВАНА КЛАСА	Друга

Извор: Хидрометеоролошки завод Србије (<http://www.hidmet.gov.rs>)

У планском подручју доминантан водоток је река Лим.

У оквиру обухвата плана у реку Лим се уливају са десне стране три потока и са леве два потока.

На квалитет вода на територији предметног Плана утичу привреда (ФАП- који се налази у непосредном окружењу) и домаћинства.

Отпадне воде из привреде (када ради пуним капацитетом) имају повишен рН, таложне материје, масти и уља, детерџенте, тешке метале, флуориде и цијаниде (ФАП), као и нерастворљиве и органске материје (Полиестер и Епоксид). Тренутно ови извори загађења не представљају опасност на животну средину, јер раде смањеним обимом.

Воде које се испуштају у реку Лим карактерише висока концентрација суспендованих материја и висока вредност БПК 5 и ХПК, што је у највећој мери резултат фекалних вода из домаћинства. Истовремено, неусловно депоновање отпада у сливу реке Лим, посебно у време високих вода има негативан утицај, када се велике количине отпада наносе по обалама и у реку Дрину. На основу свега изнетог може се оценити да постојеће стање управљања отпадним вода на територији општине Прибој није задовољавајући, имајући у виду циљеве будућег развоја и тежњи за повећање квалитета живота.

У границама Плана, у постојећем стању, није изграђена мрежа фекалне, ни атмосферске канализације. Санитарно-фекалне отпадне воде из домаћинства одводе се у водонепропусне септичке јаме.

Управљање отпадом

Циљ управљања отпадом је минимизирање штетног утицаја на животну средину, са ултимативно стабилним компонентама отпада, уз рационалну и одрживу експлоатацију природних ресурса.

Са територије Плана детаљне регулације за изградњу хидроелектране „Рековићи“ комунални отпад се сакупља, транспортује и одлаже на неуређеној градској депонији.

Састав овог отпада није прецизније утврђиван. Управљање отпадом је у надлежности ЈКП "Услуга".

Према Националној стратегији управљања отпадом из 2003. године изнета је процена да се депонија у Прибоју може користити у наредних 5 година (до 2008. године), под условом да се претходно изврши санација минималним мерама заштите. Према овој стратегији, ова депонија је сврстана у категорију К3.

Тренутно стање система за организовану евакуацију (прикупљање, транспорт и депоновање) отпада је на изразито ниском нивоу и не задовољава стандарде. Неопходно је приоритетно решавање овог проблема у сарадњи са суседним општинама. У протеклом периоду започете су почетне активности на селекцији отпада, као и на повезивању са суседним општинама (Нова Варош и Пријепоље – перспективно Сјеница) и изградње регионалне санитарне депоније на локацији "Бањица".

Приликом активности на планираном радном комплексу ствараће се грађевински материјал, шут, и други отпад који се након радова мора уклонити на локацију за депоновање коју одреди надлежни комунални општински орган. Комунални отпад, као и вишкови земље из ископа, настали током радова морају бити сакупљени на одговарајући начин, а потом депонован на место које установе надлежне општинске службе;

Ниво буке и вибрација

На подручју Плана нема систематског праћења нивоа и учесталости буке, као ни праћење утицаја на здравље људи.

Најчешћи узрочник буке је саобраћај (на деоници државног пута и општинских путева), а остали извори, као што су бука из привредне зоне (која се налази источно од подручја плана), улична бука различитог порекла и бука у домаћинствима, су заступљени у мањој мери.

У току извођења радова на изградњи бране и машинске зграде очекује се повећање нивоа буке у односу на околину.

Бука се појављује као последица рада постројења на изградњи објекта (грађевинске машине), гласног разговора људи, одговарајућих делатности радника (ударање, минирање терена...), повећаног саобраћаја моторних возила која долазе на градилиште. Пре започетих радова неопходно је извршити мерење нултог стања нивоа буке.

У фази изградње, при извођењу грађевинских радова, извођач радова мора да користи савремену опрему која има пригушивач буке уз поштовање одређеног броја радних сати у току дана.

Након изградње објекта неопходно је извршити поновно мерење нивоа буке, а уколико се уочи да је дошло до прекорачења вредности прописаних Правилником о нивоу буке у животној средини (Сл. гласник РС 54/92), неопходно је прописати додатне мере заштите.

За потребе утврђивања најверодостојнијег постојећег стања животне средине као и степена загађења потребно је извршити валоризацију терена у смислу квантитативних и квалитативних мерења квалитета ваздуха, земљишта, испитивања физичко-хемијских и микробиолошких параметара воде, мерења буке, валоризација флоре и фауне, анализа климатских карактеристика, као и других значајних показатеља стања животне средине, тј. Неопходно је урадити Мониторинг нултог стања животне средине са графичким прилогом, са кога се може тачно видети који је мониторинг рађен, место мониторинга са обухватном анализом простора.

1.5. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЗОНАМА ГДЕ ПОСТОЈИ МОГУЋНОСТ ДА БУДЕ ИЗЛОЖЕНА ЗНАЧАЈНИМ УТИЦАЈИМА

Подручје Плана се налази у југо-западном делу Прибоја. Постојеће коришћење земљишта је највећим делом водно земљиште, а знатно мање становање ниских густина и становање са пољопривредом, затим шумско земљиште и делови привреде. Предео карактеришу стабла врбе, букве, храста, цера, багрема, девастирана шума китњака и жбунаста вегетација. На левој обали Лима, на суседним брежуљцима, тик уз границу Плана налазе се засади малињака. Разноврсност животињског света је изузетно скромна.

На подручју простора Плана предвиђена је изградња мале хидроелектране „Рековићи“ са браном, машинском зградом, акумулацијом, приступном саобраћајницом и коритом реке Лим низводно од бране планираним за уређење у дужини од око 500 m од бране.

Утицајно подручје је простор на коме се јављају промене у односу на постојеће стање животне средине.

Зоне промене:

1. подручје директног утицаја мале хидроелектране је простор директног запоседања објекта (где ће бити саграђени објекти). На том простору спроводе се грађевински радови који директно утичу на живи свет и околину.
2. подручје индиректног утицаја мале хидроелектране је простор на коме није саграђен објект (тј.неће бити изградње) , а на коме се осећа утицај због изградње објекта.
3. деоница државног пута пут II реда бр. 152 (бивши Р-115), општински путеви, као и Новопланиране саобраћајнице 1 и 2. Саобраћајне активности могу довести до појаве негативних утицаја у животној средини, утицај на квалитет ваздуха, вода и земљишта и повећан ниво буке (у зависности од стања саобраћајница и интензитета саобраћаја). Такође, удесне ситуације (изненадне неочекиване појаве), представљају потенцијалну опасност по стање чинилаца животне средине и здравља становништва (директно – локалног и индиректног за становништво ширег окружења);
4. приобаље реке Лим и њених притока-трпи утицаје испуштања суспендованих материја високе вредности БПК 5 и ХПК, што је у највећој мери резултат фекалних вода из домаћинства. Истовремено, неусловно депоновање отпада у сливу реке Лим, посебно у време високих вода има негативан утицај, када се велике количине отпада наносе по обалама и у реку Дрину;
5. локације које још увек нису опремљене мрежама фекалне и атмосферске канализације,што узрокује загађење земљишта.

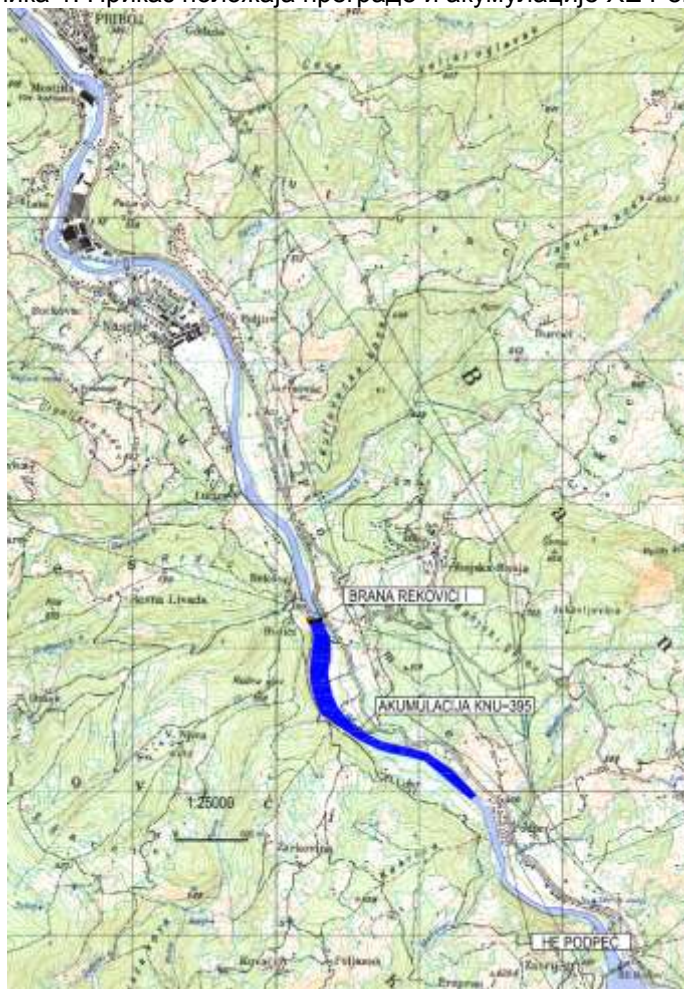
МХЕ "Рековићи" представља мањи хидроенергетски објект. Састоји се од: бране са рибљом стазом и машинске зграде у којој ће бити смештене три турбине. Изградњом МХЕ неће бити угрожен ниједан од постојећих објекта.

Сагледавајући могуће утицаје на животну средину констатоване су две врсте утицаја – у фази изградње и у фази експлоатације.

У оквиру сагледавања укупног утицаја МХЕ на животну средину констатовани су и не мали позитивни ефекти.

Брана се налази низводно 3,4 km од бране и ХЕ Потпећ, узводно око 4,1 km од града Прибој, у непосредној близини фабрике ФАП, око 1,8 km северозападно од насеља Подпећ и око 0,8 km западно од Прибојске Бање.

Слика 1: Приказ положаја преграде и акумулације ХЕ Рековићи

АНАЛИЗА МОГУЋИХ УТИЦАЈА МХЕ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

МХЕ имају значајну улогу у системима за управљање и коришћење вода. Изградњом МХЕ смањује се ризик од плављења, смањује сезонска неравномерност протицаја реке, омогућава контрола протока и коришћења воде за потребе пољопривреде или за снабдевање становништва. Пажљивим пројектовањем и извођењем МХЕ могуће их је врло добро уклопити у постојеће естетске и визуелне вредности околине. Акумулација МХЕ се могу користити за потребе рекреације, туризма, спорта и риболова, а да се њиховом изградњом битно не утиче на промене геолошких и сеизмичких карактеристика терена нити на промене корита реке.

Упркос наведеним погодностима МХЕ могу имати и низ неповољних утицаја на животну средину, посебно у погледу могућих промена квалитета воде и брзих флукуација протока и нивоа воде (у акумулацији и низводно).

Негативни утицаји током изградње МХЕ на животну средину могу бити различити. Најзначајнији су:

1. **Загађивање ваздуха**
2. **Загађење вода и тла**
3. **Повећан ниво буке**

4. Промене метеоролошких параметара и климатских карактеристика
5. Квалитет пејзажних карактеристика подручја Визуелни утицај
6. Друштвени и економски утицаји
7. Биодиверзитет

Загађивање ваздуха се догађа углавном прашином при извођењу грађевинских радова; минирању, утовару, транспорту и истовару материјала и разношењем прашине ветром. Ваздух може бити загађен и гасовима (NO_x, CO и SO₂) емитованим од стране грађевинских машина и транспортних средстава. Загађујуће материје које су саставни део издувних гасова могу бити примарне, које настају при сагоревању горива и секундарне које настају у атмосфери разлагањем примарних загађујућих материја. Загађујуће материје које настају као последица саобраћаја шире се под дејством ветрова у атмосфери, при чему се разређују.

Загађење вода и тла догађа се највише при извођењу грађевинских радова, а такође водотоци или падавине могу спрати честице земљишта загађене уљима, мазивима и течним горивима исцурелим из грађевинских машина и транспортних средстава или случајно проливеним.

Бука је неизбежна последица извођења грађевинских радова и рада тешких машина и транспортних средстава. Најнеповољнији су моменти извођења радова минирања. Бука плаши дивље животиње и птице у околини тако да они привремено напуштају околину у непосредној близини извођења радова. Последице могу бити врло озбиљне ако се радови обављају током репродуктивног периода. Механизам дејства буке на човека је сложен: бука ствара аудитивне и екстрааудитивне и психогене ефекте, којима се придаје све већи значај. Повећани ниво буке има негативан утицај на здравље људи и то пре свега на оштећење слуха и неуровегетативни систем. Бука као стресогени чинилац умногоме доприноси неуротизацији личности, а делујући на централни нервни систем, омета нормалан сан, креативан рад, процесе памћења и мишљења као и физиолошки дневни биоритам.

Промене метеоролошких параметара и климатских карактеристика

Промене у простору (већи грађевински објекти, водене акумулације, промена рељефа...) могу изазвати промене у метеоролошким пољима. Стварањем језера, водене акумулације изазивају се микроклиматске промене непосредне околине, а њихов утицај се осећа у погледу температуре, падавина, влаге, режима ветра и појаве магле. Ове промене су мале и веома ограничених просторних размера, без утицаја на шире окружење општине Прибој. Међутим, овај утицај се не сме занемарити. Водене акумулације лети апсорбују топлоту и на тај начин приобална подручја имају нижу температуру од шире околине. У току зиме они одају акумулирану топлоту, и тако ублажавају хладноћу. Последица тог дејства је ублажавање естрема (максималних и минималних температура) и амплитуда температуре. Други утицај водених површина је последица повећаног испаравања, односно због повећаног садржаја влаге у ваздуху. Повећана влажност има за последицу чешћу појаву магле, нарочито у зимској половини године. Повећана влажност може довести до повећања интензитета биљних болести, нарочито на малини, што води ка повећаној употреби агрохемикалија. Долази и до промене режима падавина (раније појаве снега, слане). Како у непосредној близини акумулације нема индустријских објеката који могу погоршати аерозагађење, не очекује се да ће акумулација значајније повећати број дана са смогом.

Квалитет пејзажних (предеоних) карактеристика - визуелни утицај

Пејзаж је веома богат и сложен концепт. Није лак задатак дефинисати га, јер постоји превелики број дефиниција који се може употребити. Дефиниције пејзажа се могу наћи у

различитим областима, као што су уметност, географија, природне науке, архитектура, чак и економија. Према Европској Пејзажној Конвенцији, пејзаж са становишта људи означава област чији карактер је резултат акција и интеракција природних и/или људских фактора. Пејзажи нису статични, они се мењају током времена у складу са људским развојем и еколошким променама.

Током изградње МХЕ утицај на предео је значајан, јер привремени објекти, само градилиште и грађевински радови нарушавају битно естетске вредности околине. Изградњом планираних хидротехничких објеката на предметном простору доћи ће до одређених промена пејзажних карактеристика која се огледа пре свега у формирању акумулације.

На изглед пејзажа утицаће и брана висине 46 метара, као и машинска зграда.

Потенцијално највећа деградација пејзажа јавиће се у појасевима изградње приступних саобраћајница.

Друштвени и економски утицаји могу бити позитивни и негативни. Изградња МХЕ је прилика за привремено запошљавање локалног становништва и за продају својих пољопривредних и руком рађених производа. Постоји већи број негативних утицаја, као што су: привремено заузеће и оштећење земљишта, отежан саобраћај на путевима у непосредној близини, сеча дрвећа и оштећења пољопривредних култура и земљишта за потребе изградње деривација и далековода за повезивање на дистрибутивну мрежу, повећан ризик интензивније ерозије у зони коридора далековода и на површинама градилишта, као и одлагање огромних количина отпадног грађевинског материјала. Радови истраживања и изградње деривационих канала и далековода обављају се често у зонама дужине више километара, на косинама, пошумљеним теренима и пољопривредним површинама.

БИОДИВЕРЗИТЕТ

Шире подручје слива реке Лим одликује посебан биодиверзитет који може бити угрожен у току грађења и самог рада мале хидроелектране. Како би се минимизирале негативне последице овог утицаја неопходно је комплентан процес изградње обавити на правилан и квалитетан начин уз сагледавање свих аспеката заштите животне средине и поштовање свих важећих правила, прописа и стандарда који обухватају ову област, уз константан мониторинг. Овакав приступ је неопходан и приликом експлоатације МХЕ.

Процесима изградње инфраструктурних објеката нарушавају се све компоненте структуре ненарушених екосистема. При том, негативно дејство испољава већи број различитих фактора који се кроз своје испољавање могу груписати оквирно у три целине – три групе фактора.

Те групе су дефинисане као: модификације нормалног режима функционисања подручја изменом физичких карактеристика простора, трансформација земљишта изградњом објеката и грађевинском припремом терена и различити видови загађивања. При изградњи и експлоатацији хидроенергетских објеката, неповољно дејство испољавају све три групе фактора, са различитим временским и просторним обухватом.

Међутим, изградњом појединачних мањих објеката или система, у овом случају малих хидроелектрана и пратеће инфраструктуре, у великој мери би се могли избећи или пак знатно ублажити неповољни утицаји на живи свет, природне екосистеме и заштићена природна добра.

Аргументи за то су следећи:

- Процес производње електричне енергије у мини-хидроелектранама по правилу не захтева формирање већих водених акумулација ни већих брана. Углавном се

потребна количина воде обезбеђује формирањем водоупора на делу тока, изградњом знатно нижих преграда и уз мање подизање водене линије. У том случају не долази до значајнијег потапања кањонских долина и тоталне девастације присутне вегетације, па се на тај начин у већој мери чува постојећи рефугијални карактер клисура и кањона и у мањој мери угрожавају станишта реликтних и ендемичних врста и екосистема;

- Изградњом нижих преграда се у великој мери чува и континуитет водотока и постојећа еколошка средина изнад и испод преграде, што за резултат има очување комуникације речних ценобионата. И у случајевима потпуног преграђивања, лакша је изградња одговарајућих пролаза (стаза) између два дела речног тока;
- Засипање водоупора алувијалним материјалом је знатно спорије, а могућност самопречишћавања и механичког чишћења наноса знатно већа;
- Формирањем знатно плићих водоупора практично се избегава појава стратификованости вертикалног воденог стуба и измене основних физичко-хемијских својстава средине. На тај начин се у много мањој мери нарушава постојећи трофички режим и чува оригинални ценотички састав биљног и животињског света у самој реци, посебно риба;
- Формирањем водоупора уместо масивних акумулација, у доброј мери се чувају и плавне зоне реке, важне као станишта, мрестилишта и/или плодишта многих врста риба, водоземаца, гмизаваца и птица. Такође се чувају и постојећи комуникациони и еколошки, сезонски или стални, миграторни и дисперзивни коридори дуж тока или између обала.

Поменути ефекти, неповољни и мање неповољни/повољни, своје дејство ће испољити углавном након изградње и током експлоатације малих хидроелектрана. Одређени негативни ефекти ће деловати и током саме изградње објеката и пратеће инфраструктуре (приступних саобраћајница, уређења делова обале, одлагања грађевинског материјала и сл.).

Што се тиче осталих аспеката попут утицаја на здравље и безбедност људи неће их бити уопште или ће бити изузетно занемарљиви.

Међутим, њихово негативно дејство ће ипак бити просторно и временски ограничено на период изградње, док ће након завршетка радова оно престати или се знатно смањити.

Имајући у виду обим и врсту грађевинских радова тип опреме која ће бити уграђена, ниво обавезног инфраструктурног опремања, као и ефекте до којих може доћи код изградње и експлоатације оваквих објеката, констатовано је да се могући негативни утицаји на животну средину код малих хидроелектрана могу свести на следеће:

- Онемогућавање слободног кретања ихтиофауне и других водених организама и нарушавање водених екосистема;
- Интервенције у кориту реке којима се спречава развој хранидбене базе (макрозообентос) живог света, посебно ихтиофауне;
- Потапање објеката или појединих природних ресурса (локални пут, мост, инфраструктура, пољопривредно земљиште, шуме итд.);
- Потапање објеката или природних ресурса (узводно) услед наиласка великих вода и отежаног пропуштања тих вода у зони бране МХЕ;
- Потапање објеката или природних ресурса (низводно) услед једновременог наиласка великих вода и једновременог пуцања бране и формирања поплавног таласа;
- Плављење електромереже од машинске зграде до постојеће разводне електромереже;
- Слободно депоновање отпадних материја, до којих ће доћи током изградње у водоток и земљиште;

- Засипање акумулације и нередовно чишћење речног наноса;
- Оштећење природног добра минералошко-петрографског порекла;
- Оштећење остатака материјалне културе, односно покретних и непокретних културних добара;
- Визуелна деградација простора услед примене неадекватних грађевинско-архитектонских решења при изградњи објеката;
- Ерозија обала услед грађевинских радова;
- Ерозија речне обале на месту испуста воде из машинске зграде.

Предвиђене мере за спречавање наведених негативних утицаја огледају се у следећем: Потпуно преграђивање речног тока би било неприхватљиво јер би значило трајно спречавање миграције ихтиофауне и других организама у води. Овај изразито неповољан ефекат ће бити елиминисан изградњом одговарајуће рибље стазе, која је конструктивно прилагођена врсти рибе на предметном водотоку. У овом случају ће бити примењено одговарајуће пројектно-грађевинско решење којим ће се гарантовати несметано кретање риба узводно и низводно преко бране као и довољна количина воде која ће константно протицати преко рибље стазе.

Овакво решење значи да довољне количине воде морају константно протицати пре свега преко рибље стазе, док се рад турбине и обезбеђење одговарајућих количина воде за те сврхе мора ставити при недовољном протоку у други план. То је неопходан услов да се спрече сви могући негативни ефекти на екосистеме у речном току. Пројектом је предвиђено решење које ће онемогућити рад турбине при мањим протоцима воде.

На простору предвиђеном за реализацију пројекта нема сеоских домаћинстава, већих инфраструктурних објеката, пута, обрадивог пољопривредног земљишта итд., па негативних ефеката у том смислу неће бити.

Изградња објекта мале хидроелектране и пратећих објеката неминовно води до промене постојеће намене површине. Међутим, ови ефекти су неизбежни, али их је могуће ублажити укупним изгледом пре свега водозахватних грађевина, одговарајућим спољним изгледом машинског објекта и делимичним каблирањем разводне електромереже.

Уз невелике ризике по комплекс животне средине, промена намене површине у овом случају је смислена и оправдана са економског аспекта производње електричне енергије, а у ширем смислу и еколошког аспекта, јер се користи обновљиви извор енергије. Истовремено, изградњом акумулације, могуће је обезбедити наводњавање пољопривредних површина, изградњу рибњака, стварање потенцијала за развој туризма и услове за развој спорта на стајаћој води.

Слободно депоновање отпадних материја до којих ће доћи током изградње је забрањено, а трајна евакуација биће организована преко општинске комуналне службе. У фази грађења, биће организована привремена депонија ради контролисаног одлагања отпадног материјала.

Негативни ефекти нередовног чишћења речног наноса се пре свега негативно односе на рад МХЕ па је у интересу корисника да обезбеди радове на редовном чишћењу речног наноса и његово уклањање.

Оштећење било каквог природног добра минералошко-петрографског порекла током извођења грађевинских радова ће бити онемогућено прописивањем одговарајућих мера заштите. Извођач радова ће имати обавезу да привремено обустави радове до доласка овлашћеног лица из надлежног Завода за заштиту природе Србије, уколико дође до ископавања оваквих добара. Слична мера заштите је прописана и у случају да се током извођења земљаних радова открију покретна или непокретна културна добра, с тим да је у овом случају надлежан Завод за заштиту споменика културе.

Изградњом МХЕ и њеном правилном експлоатацијом и одржавањем обезбедиће се додатна стабилност речних обала и спречавање даљег ерозивног дејства речног корита изградњом насипа и уређењем обала.

По завршетку рада мале хидроелектране обавеза Инвеститора -Носиоца Пројекта је да изврши поступак техничке и биолошке рекултивације заузетих површина (процес пошумљавања), чиме ће се у одређеној мери земљишту вратити претходна намена и ублажити негативне последице.

1.6. РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПЛАНА

Током израде предметног плана и стратешке процене утицаја на животну средину која је текла паралелно са израдом Плана, разматрана су питања у вези са заштитом животне средине и дефинисани услови под којима се планиране активности могу реализовати.

Заштита животне средине логично подразумева поштовање свих општих мера заштите животне средине и природе као и свих техничко-технолошких мера и прописа утврђених законском регулативом и условима надлежних институција.

У том смислу су за израду стратешке процене утицаја коришћени услови и документи који су у том контексту релевантни, након чега је резиме стратешке процене утицаја са дефинисаним мерама заштите инкорпориран у део Плана који се односи на заштиту животне средине.

На простору су вреднована и разматрана следећа питања стања животне средине:

- стање и квалитет ваздуха,
- стање и квалитет вода (површинских, подземних, извориште водоснабдевања),
- стање земљишта (загађеност, деградација, ерозија, бонитет пољопривредног земљишта),
- стање буке,
- стање природе и биодиверзитета,
- стање јонизујућег и нејонизујућег зрачења,
- управљање отпадом.

На основу прелиминарне процене стања животне средине на подручју Плана детаљне регулације кључни проблеми заштите су:

- степен инфраструктурне уређености;
- потенцијално загађење животне средине у току изградње МХЕ;
- хидроенергетика као потенцијални фактор угрожавања природе;
- одвођење и пречишћавање отпадних вода;
- сакупљање, транспорт и планско одлагање отпада;
- непостојање атмосферске и фекалне канализације у границама Плана;
- стање локалне нормативе у области заштите животне средине,
- неразвијен мониторинг животне средине и недовољно инвестирање у заштиту животне средине

Управљање просторним развојем планског подручја са еколошког аспекта заснована је на:

- стратегији управљања животном средином и систему заштите и унапређивању животне средине, заштити свих вредности, унапређењу стања, ремедијацији деградираних зона и локација, рекултивацији девастираних подручја и
- мониторингу животне средине;
- одрживом развоју привредних грана уз примену савремених технологија и посебних мера заштите животне средине;
- уређивање планског подручја, његово повезивање са природним целинама у окружењу уз поштовање мера очувања предеоних и пејзажних вредности и капацитета животне средине.

Разлози за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене

Сагласно члану 6. Закона о стратешкој процени утицаја („Сл. гласник РС” бр. 135/04 и 88/10), у Извештају о стратешкој процени утицаја нису посебно разматрана питања везана за промене озонског омотача и прекогранична загађења. Предметни План није посебно меродаван у потенцијално позитивном или негативном смислу, а са аспекта обавеза према међународним споразумима.

1.7. ПРИКАЗ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ИЗГРАДЊУ ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ „РЕКОВИЋИ“ НА РЕЦИ ЛИМ

У процесу израде Плана и у поступку процене могућих утицаја стратешког карактера Плана на животну средину, анализирани су следећи аспекти:

- природне карактеристике, постојећа намена простора и створене вредности, стање комуналне опремљености и уређености подручја, досадашњи начин коришћења природних ресурса, постојеће стање животне средине и еколошки услови у простору, статус и стање предела и пејзажа;
- услови надлежних институција у поступку израде Плана и стратешке процене утицаја на животну средину;
- циљеви планских докумената вишег хијерархијског нивоа, циљеви секторских планова;
- ниво достигнутог развоја и могућности даљег одрживог развоја подручја, циљеви Плана детаљне регулације.

На основу вишекритеријумске анализе и вредновања, планирана је намена простора, коридори инфраструктуре, правила уређења и правила грађења са интегрисаним мерама заштите животне средине. За процес имплементације Плана, прописане су смернице и мере заштите животне средине, као услов за реализацију планиране намене. Стратешком проценом утицаја Плана на животну средину разматрана су два могућа варијантна решења:

Варијанта - I - да се План детаљне регулације за изградњу хидроелектране „Рековићи“ на реци Лим, не усвоји;

Варијанта - II - да се План детаљне регулације за изградњу хидроелектране „Рековићи“ на реци Лим, усвоји и имплементира;

Утицаји стратешког карактера и укупни ефекти Плана на животну средину могу се утврдити кроз процену и поређење постојећег стања и циљева и планских решења, односно поређењем разматраних могућих варијантних решења Плана.

1.8. РЕЗУЛТАТИ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

У поступку израде Концепта Плана детаљне регулације за изградњу хидроелектране „Рековићи“ на реци Лим, обављен је широк круг консултација са заинтересованим и надлежним институцијама, организацијама и органима, у току којих су прибављени подаци, услови и мишљења. Све консултације су релевантне за процес процене и израду стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације на животну средину, а услови и мере надлежних органа, институција и предузећа су кроз процес процене вредновани и имплементирани у планска решења.

Консултације са заинтересованом јавношћу и појединцима биће обављене у току јавног увида, а резултати консултација биће саставни део Извештаја о стратешкој процени утицаја Плана детаљне регулације за изградњу хидроелектране „Рековићи“ на реци Лим.

Подаци о постојећем стању и условима коришћења, ради израде Концепта и Нацрта плана, затражени су и добијени од следећих надлежних организација и предузећа:

1. Министарство за инфраструктуру и енергетику, бр. 312-01-00641/2012-10 од 18.7.2012.
2. Транснафта, бр. 1355 од 29.6.2012.
3. ЈП ЕПС, бр.184/29-12 од 3.7.2012.
4. НИС гаспром њефт, бр. 01-1/17/002857/2012, од 29.6.2012.
5. Србијасгас, бр. 0101/4197/1 од 16.7.2012.
6. Електромрежа Србије, бр.III-18-03-592/1 од 11.7.2012.
7. ЈВП Србијаводе, бр.2706/3 од 3.8.2012.
8. Завод за заштиту природе, бр. 03 020-1412/2 од 6.7.2012.
9. Министарство одбране, сектор за материјалне ресурсе, инт.број 2014-2 од 26.6.2012.г. и инт.бр. 2014-6 од 10.8.2012.
10. Министарство унутрашњих послова, секретаријат Пријеполје - Одељење за ванредне ситуације, 07/25 број 217-3-18/534-2012 од 18.6.2012.г.
11. „Телеком Србија“ ИЈ Ужице/Пријеполје, бр. 171-175638/2 од 19.7.2012.
12. Републички хидрометеоролошки завод, бр. 92- III—1-47/2012 од 25.6.2012.г.
13. ЈП „Србијашуме“, шумско газдинство Пријеполје, бр. 4048 од 4.7.2012.г.
14. ЈП Путеви Србије, бр. 953-11006/12-1 од 31.7.2012.г. и бр. 953-14566/12-1 од 1.11.2012.

Подаци о постојећем стању и условима коришћења затражени су и **нису добијени** од следећих надлежних организација и предузећа:

1. ЈКР "Услуге"
2. Завод за заштиту споменика културе
3. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде

Поред наведених услова при изради плана и Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину, коришћени су и подаци из техничке документације за изградњу МХЕ Рековићи и сви добијени услови и сагласности потребни за израду техничке документације.

1. Мишљење Републичког хидрометеоролошког завода, број 92-1-1-407/2011 од 09.05.2011.год;
2. ЈВП Србијаводе бр. 2429/2 од 23.6.2011.
3. Завод за заштиту природе Србије, бр. 020-2152/2 од 5.10.2011.
4. Електросрбија д.о.о. Краљево, бр. 69 од 5.1.2012. – мишљење оператора дистрибутивног система.
5. Министарство економије и регионалног развоја, бр. 011-0-00095/2012-08 од 6.4.2012. Мишљење у поступку прибављања водних услова за израду техничке документације за изградњу мале хидроелектране „Рековићи“
6. Министарство за инфраструктуру и енергетику бр. 312-01-00885/2011-10 од 19.3.2012. -
7. Министарство пољопривреде, трговине, шумарстваи водопривреде, Републичка дирекција за воде бр. 325-05-307/2012-07 од 20.4.2012.г.
8. ЈКП „Услуга“, бр. 514 од 28.3.2012.
9. Министарство пољопривреде, трговине, шумарстваи водопривреде, управа за пољопривредно земљиште, бр. 320-11-00890/2012-14 од 27.3.2012.г.
10. Елаборат о изградњи мале хидроелектране Рековићи, 17.11.2011.г.
11. Информација о локацији, издата од Општинске управе општине Прибој, Одељење за урбанизам. Грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове 03 број: 350-24/2011 од 17.01.2012. године

2.0.ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Према члану 14. Закона о о стратешкој процени утицаја на животну средину, општи и посебни циљеви стратешке процене дефинишу се на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у плану или програму.

Еколошком проценом Плана ће, у циљу остваривања општих и посебних циљева заштите простора и животне средине, бити обезбеђен приказ могућих утицаја планираних активности на животну средину, као и смернице за даље поступање при имплементацији Плана.

2.1.ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

У складу са законским одредбама, у овом поглављу су приказани општи и посебни циљеви и индикатори стратешке процене. Општи циљеви стратешке процене припремљени су на основу смерница, захтева и циљева заштите животне средине проистеклих из планова вишег реда (релевантних секторских докумената), стања животне средине и капацитета простора, стратешких питања заштите животне средине од значаја за планско подручје.

Основни циљ заштите животне средине на планском подручју је очување и унапређење стања животне средине, у односу на постојеће стање и планиран развој, уз примену начела превенције и предострожности и начела одрживог развоја у будућем развоју подручја.

Овај циљ се реализује следећим општим циљевима:

- очување квалитета животне средине: ваздуха, екосистема и биолошке разноврсности
- рационално коришћење природних ресурса, а нарочито необновљивих
- смањење отпада на извору и управљање свим врстама отпада;
- плански и контролисани развој подручја уз поштовање принципа одрживог развоја и обавезних мера заштите животне средине;
- заштита здравља становништва у границама Плана и у окружењу;

Посебни циљеви произилазе из интегралног приступа у очувању ресурса и решавања проблема у животној средини. Они су утврђени у складу са општим циљевима, на основу анализе стања животне средине на предметној локацији и ширем окружењу, значајних и битних питања, ограничења, проблема и потенцијала подручја Плана:

- заштита предеоних карактеристика
- смањење емисије штетних материја у ваздух и смањење нивоа буке из саобраћаја
- спречавање инцидентних/ неконтролисаних испуштања загађујућих материја у ваздух, воде и земљиште;
- заштита основних чинилаца животне средине
- развој система мониторинга животне средине (ваздуха, вода, земљишта и буке)
- смањити ризик од поплава
- унапређење енергетске ефикасности и повећање коришћења обновљивих извора енергије
- очување биодиверзитета – избећи неповратне губитке;
- адекватно поступање са свим врстама отпада које ће настајати
- побољшати информисање становништва о заштити животне средине,
- обезбедити учешће јавности у доношењу одлука које могу имати утицаја на квалитет животне средине

- рекултивација деградираних површина
- поштовање планских мера, мера заштите животне средине, правила уређења и грађења

2.2. ИНДИКАТОРИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Планирање је кључна карика у систему управљања променама у животној средини, а почетни и најважнији корак у процесу планирања је формирање базе података (информационе основе) ради идентификације те исте средине. На основу идентификованог стања у могућности смо да предузмемо адекватне мере у планском процесу у циљу ефикасне заштите животне средине.

Саставни део информационог система представљају показатељи (индикатори). Показатељи управљања животном средином представљају веома битан сегмент у оквиру израде просторног или урбанистичког плана и један ниво у оквиру комплексног просторног информационог система. Сврха њиховог коришћења је у усмеравању планских решења ка остварењу циљева који се постављају.

Показатељи су веома прикладни за мерење и оцењивање планских решења са становишта могућих штета у животној средини и за утврђивање које неповољне утицаје треба смањити или елиминисати. Представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица. Они су средство за праћење извесне променљиве вредности у прошлости и садашњости, а неопходни су као улазни подаци за свако планирање (просторно, урбанистичко и др).

Индикатори стратешке процене су припремљени према циљевима стратешке процене, на основу индикатора стратегије одрживог развоја Републике Србије и приказани у следећој табели:

Табела бр. 5- Општи и посебни циљеви са избором индикатора

	Општи циљеви	Посебни циљеви	Индикатори
Природне вредности	1.очување квалитета животне средине: ваздуха, екосистема и биолошке разноврсности 2.рационално коришћење природних ресурса, а нарочито необновљивих	1.заштита предеоних карактеристика 2.заштита основних чинилаца животне средине 3.очување биодиверзитета избећи- неповратне губитке;	1. број и просторна диспозиција планираних елемената мале хидроелектране 2.број дана са прекораченом ГВЕ за таложне материја, чађ, SO _x , NO _x , CO 3.процентуални удео коришћења еколошки прихватљивих енергената 4.Квалитет површинских и подземних вода (pH, HPK, BPK ₅) 5.број ² потенцијално угрожених биљних и животињских врста- нарочито риба
Створене вредности		1.развој система мониторинга животне средине	1.покривеност подручја системом за одвођење отпадних вода

² Односи се на број потенцијално угрожених биљних и животињских врста као последица рада мале хидроелектране у току једне године

		(ваздуха, вода, земљишта и буке)	2.Квалитет воде у реципијенту 3.број мерних места, стање мониторинг мреже
Управљање отпадом	1.смањење отпада на извору и управљање свим врстама отпада;	1.адекватно поступање са свим врстама отпада које ће настајати	1.количина отпада која настаје 3. % отпада који се депонује 2.број Уговора потписаних са овлашћеним сакупљачима
Плански услови и параметри	1.плански и контролисани развој подручја уз поштовање принципа одрживог развоја и обавезних мера заштите животне средине 2.заштита здравља становништва у границама Плана и у окружењу;	1.побољшати информисање становништва о заштити животне средине, 2.обезбедити учешће јавности у доношењу одлука које могу имати утицаја на квалитет животне средине 3.поштовање планских мера, мера заштите животне средине, правила уређења и грађења 4.смањење емисије штетних материја у ваздух и смањење нивоа буке из саобраћаја 5, спречавање инцидентних/ неконтролисаних испуштања загађујућих материја у ваздух, воде и земљиште; унапређење енергетске ефикасности и 6.повећање коришћења обновљивих извора енергије 7.унапређење енергетске ефикасности и повећање коришћење обновљивих извора енергије 8.смањити ризик од поплава 9.рекултивација деградираних површина 10.очување и унапређење зоне заштитног зеленила	1.број покренутих поступака процене утицаја на животну средину 2.степен изграђености, уређеност подручја 3.број мерних места, стање мониторинг мреже

3.0. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

У складу са законским одредбама процена могућих утицаја плана на животну средину се обавља у оквиру неколико фаза и подфаза, а садржани су следећи елементи:

- a) приказ процењених утицаја варијантних решења плана повољних са становишта заштите животне средине са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
- b) поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења;
- c) приказ процењених утицаја плана и програма на животну средину са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
- d) начин на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине укључујући податке о: ваздуху, води, земљишту, клими, јонизујућем и нејонизујућем зрачењу, буци и вибрацијама, биљном и животињском свету, стаништима и биодиверзитету; заштићеним природним добрима; становништву, здрављу људи, градовима и другим насељима, културно-историјској баштини, инфраструктурним, привредним и другим објектима или другим створеним вредностима, као и начин на који су при процени узете у обзир карактеристике утицаја: вероватноћа, интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија (трајање, учесталост, понављање), просторна димензија (локација, географска област, број изложених становника, прекогранична природа утицаја), кумулативна и синергијска природа утицаја.

3.1. ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА

Законом није јасно прописано која варијантна решења подлежу процени. Имајући у виду законску регулативу у области планирања, уређења простора и изградњи објекта, предвиђа се израда планских варијантних решења. За избор најповољније варијанте уобичајено је да се користе критеријуми засновани на начелима економске оправданости, социјалне прихватљивости и еколошке одрживости. Другим речима, у пракси се на овај начин до фазе јавних консултација у начелу заузима став о варијантама, тако да се у пракси стратешке процене, по правилу процењују две варијанте, респективно три, и то: (1) прва варијанта да се план не усвоји, односно да не дође до спровођења плана; (2) друга у којој се план усваја и доследно спроводи; и (3) трећа – респективна (алтернативна), у којој се план усваја и спроводи уз подршку других планова, програма, пројеката и инструмената, који су у функцији развоја и заштите. За потребе ове стратешке процене разматрају варијанта неспровођења и спровођење плана (уз подршку других планова, програма и инструмената).

Процена утицаја варијантних решења на циљеве стратешке процене урађена је како би се омогућило поређење припремљених варијантних решења и указало на повољније са становишта заштите животне средине. Процена утицаја и поређење варијантних решења на животну средину приказани су у следећој табели.

Табела бр. 6 - Процена утицаја варијантних решења на животну средину

Циљ стратешке процене	Варијантно решење 1 (статус кво)	Варијантно решење 2 (ПДР)
Заштита предеоних карактеристика	-	++
Заштита основних чинилаца животне средине	-	++
Смањење емисије штетних материја у ваздуху и смањење нивоа буке из саобраћаја	--	+
Спречавање индивидуалних/неконтролисаних испуштања загађујућих материја у ваздух, воде и земљиште	--	++
Смањити ризик од поплава	-	+
Унапређење енергетске ефикасности и повећање коришћења обновљивих извора енергије	-	++
Развој система мониторинга животне средине (ваздуха, вода, земљишта и буке);	-	+
Очување и унапређење зоне заштитног зеленила	-	++
Адекватно поступање са свим врстама отпада који ће настати	--	+
Поштовање планских мера, мера заштите животне средине, правила уређења и грађења	-	++
Очување биодиверзитета – избећи неповратне губитке	-	+
Обезбедити учешће јавности у доношењу одлука које могу имати утицаја на квалитет животне средине	--	+
Побољшати информисање становништва о заштити животне средине	-	++
Рекултивација деградираних површина	-	++

Врсте утицаја: ++ веома позитиван; + позитиван; -- веома негативан; - негативан;

Варијантно решење 1 које се односи на нереализовање Плана детаљне регулације, неповољније је са аспекта заштите животне средине.

Еколошки прихватљивије решење је оно које омогућава:

- примену мера за спречавање негативних утицаја у простору и животној средини;
- рационално коришћење природних ресурса у планској поставци;
- дефинисање еколошких зона и целина;
- спровођење мониторинга животне средине;
- поштовање еколошких начела и принципа одрживог развоја

3.2. ПРИКАЗ ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Процена утицаја Плана детаљне регулације на животну средину је вршена квалитативном евалуацијом утицаја, са циљем да се утврди значај утицаја према критеријумима из прилога I Закона, на основу чега је припремљена збирна матрица утицаја на животну средину.

При евалуацији су узете у обзир следеће карактеристике утицаја:

1. *Врста утицаја;*
2. *Вероватноћа да се утицај појави;*
3. *Временска димензија односно трајање утицаја је одређено према временском хоризонту Плана и то:*
 - *краткорочни утицаји*
 - *средњорочни утицаји*
 - *дугорочни утицаји*
4. *Учесталост утицаја*
5. *Просторна димензија утицаја*

Наведене карактеристике утицаја су вредноване према врсти планског документа, како је приказано у следећој табели.

Табела бр. 7 - Вредновање карактеристика утицаја

Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учесталост утицаја	Просторна димензија утицаја
+ Позитиван ++ Веома позитиван - Негативан -- Веома негативан Неутралан М Утицај зависи од мера заштите	мало вероватан средње вероватан веома вероватан	краткорочан средњорочан дугорочан	повремен средње учестао сталан	општински/градски регионални национални међународни

У складу са врстом планског документа, карактеристикама планског подручја и стањем животне средине, изабране су карактеристике које одређују значајан утицај и то:

- Веома вероватан утицај
- Средњорочан и дугорочан утицај
- Сталан утицај
- Општински/градски, регионални, национални и међународни ниво утицаја.

Евалуација утицаја вршена је за изабране концепте и решења стратешког нивоа, квалитивно-описно, на основу чега је припремљена коначна матрица која показује одрживост Просторног плана. Евалуација утицаја је у збирној табели приказана коришћењем одговарајућих боја а интензитетом боје значај утицаја, према броју карактеристика које су дефинисане као значајне (постојање једне или две карактеристике) и врло значајне (три или четири карактеристике), како је приказано у следећој табели.

Табела бр. 8 - Евалуација утицаја

Врста/значај утицаја	Значајан утицај (једна или две карактеристике)	Врло значајан утицај (три или четири карактеристике)
Позитиван		
Негативан		
Зависи од/захтева примену мера заштите		

За свако решење Плана детаљне регулације посебно извршена је евалуација стратешких утицаја, укључујући и збирну матрицу утицаја Плана детаљне регулације на животну средину.

Решење 1. Унапређење управљања водама

Ово решење има утицај на унапређење управљања водама у погледу њихове заштите и рационалног коришћења, али и на очување квалитета земљишта спречавањем загађивања отпадним водама. Коришћење хидро потенцијала за добијање енергије мора бити реализовано уз примену одговарајућих мера заштите.

Ово решење има веома вероватан, дугорочан, сталан утицај општинског/градског, регионалног и националног нивоа на животну средину.

Решење 2. Унапређење квалитета живота, инфраструктурним опремањем и повећањем доступности садржаја

Ово решење има утицај на унапређење управљања отпадом, обезбеђење квалитета вода, земљишта и ваздуха, као предуслова здравља становништва и реализовања других

аспекта квалитета живота. Коришћење обновљивих извора енергије такође је под утицајем овог решења и у функцији квалитетнијег живота становништва на планском подручју.

Ово решење има веома вероватан, дугорочан, сталан утицај општинског/градског и регионалног нивоа на животну средину.

Решење 3. Истраживање и коришћење обновљивих извора енергије

Коришћење обновљивих извора енергије захтева примену мера заштите вода, земљишта и ваздуха. Коришћење обновљивих извора енергије је значајан предуслов примене органске пољопривреде.

Ово решење има веома вероватан, дугорочан, сталан утицај општинског/градског и регионалног нивоа на животну средину.

Решење 4. Унапређење управљања отпадом

Ово решење има утицај на решавање питања сакупљања, третмана и депоновања отпада на планском подручју, чиме се обезбеђује заштита квалитета ваздуха, вода и земљишта од штетног утицаја неодговарајућег депоновања отпада.

Ово решење има средње вероватан, дугорочан, сталан утицај општинског/градског, регионалног и националног нивоа.

Решење 5. Унапређење саобраћајне повезаности и стања путне мреже

Ово решење доприноси равномерном регионалном и просторном развоју планског подручја, обезбеђује унапређење прикупљања отпада и ефикаснији транспорт до постројења за третман и депоновање. Неопходне су мере заштите при планираној изградњи и при транспорту опасних и других материја, ради очувања квалитета ваздуха, вода, земљишта.

Ово решење има средње вероватан, дугорочан, сталан утицај општинског/градског, регионалног и националног нивоа.

Решење 6. Унапређење одвођења и пречишћавања отпадних вода

Стратешки утицаји овог решења позитивни су у области заштите и коришћења вода, обезбеђивањем пречишћавања отпадних вода као извора загађивања водотока. Позитивна примена овог решења огледа се и у области заштите земљишта од загађивања и деградације. Позитиван утицај овог решења је дугорочног, средње и веома вероватног, сталног, општинског/градског и регионалног карактера.

Решење 7. Заштита предела

Заштита предела подразумева квалитет ваздуха, вода и земљишта као саставног дела заштићених подручја.

Позитиван утицај овог решења је дугорочног, средње и веома вероватног, сталног, општинског/градског и регионалног карактера.

Табела бр. 9 - Збирна матрица утицаја Плана детаљне регулације на животну средину

Планско решење/циљ стратешке процене	Унапређење управљања водама	Унапређење квалитета живота, инфраструктурно опремање и повећање доступности садржаја	Истраживање и коришћење обновљивих извора енергије	Унапређење управљања отпадом	Унапређење саобраћајне повезаности и стања путне мреже	Унапређење одвођења и пречишћавања отпадних вода	Заштита предела
Смањење нивоа емисије штетних материја у ваздуху и смањење нивоа буке из саобраћаја							
Заштита предеоних карактеристика							
спречавање инцидентних/неконтролисаних испуштања загађујућих материја у ваздух, воде и земљиште;							
заштита основних чинилаца животне средине							
Смањити ризик од поплава							
развој система мониторинга животне средине (ваздуха, вода, земљишта и буке);							
унапређење енергетске ефикасности и повећање коришћења обновљивих извора енергије							
Адекватно поступање са свим врстама отпада који ће настајати							
обезбедити учешће јавности у доношењу одлука које могу имати утицаја на квалитет животне средине							
Очување биодиверзитета							
поштовање планских мера, мера заштите животне средине, правила уређења и грађења							
Побољшати информисање становништва о заштити животне средине							
Рекултивација деградираних површина							

3.3. МЕРЕ ЗА ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ И УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Заштита животне средине подразумева поштовање свих општих мера заштите животне средине и природе и прописа утврђених законском регулативом. У том смислу се, на основу анализираних стања животне средине у планском подручју и његовој околини и на основу процењених могућих негативних утицаја, дефинишу мере заштите. Мере заштите имају за циљ да утицаје на животну средину у оквиру планског подручја сведу у оквире граница прихватљивости, а са циљем спречавања угрожавања животне средине и здравља људи. Мере заштите омогућавају развој спречавају конфликти на датом простору што је у функцији реализације циљева одрживог развоја.

Дефинисање мера заштите извршено је на основу анализе стања животне средине, процене могућих утицаја Плана на животну средину и фактора животне средине за које је утврђено да могу бити изложени највећем утицају.

Заштита и унапређење животне средине оствариће се побољшањем њеног укупног квалитета, а посредно и њених основних елемената: ваздуха, воде, земљишта и живог света. Овај циљ оствариће се спровођењем низа мера различитог карактера:

- Нормативно-правно мере: доношење општих нормативно-правних аката градске управе о заштити и унапређењу животне средине, као и програма заштите, поступака и активности, критеријума понашања, а у вези са тим и санкционих поступака у случају непоштовања Закона; израда годишњег програма заштите животне средине на територији града; успостављање мерних пунктова и услова праћења загађивача; забрана и ограничавање изградње објеката који су потенцијални велики загађивачи;
- Техничко-технолошке мере: избор одговарајућег технолошког процеса у складу са захтевима и условима заштите животне средине и заштите природе, као и уградња, контрола употребе и одржавања инсталација и постројења за пречишћавање отпадних вода;
- Урбанистичко-планске мере: правилан избор локације, распоред објеката и активности уз уважавање микролокацијских карактеристика предметних локација; успостављање зоне заштите (зеленила) око саобраћајница са повећаном фреквенцијом возила; овде се посебно наглашава израда елабората процена утицаја на животну средину којим ће се оцењивати планска и пројектна решења у односу на захтеве животне средине, у складу са законом.
- Економске мере: обезбеђивање финансијских средстава ради остваривања циљева заштите животне средине планског подручја кроз наплату накнаде "еколошке таксе", накнаде заузимања грађевинског земљишта, помоћи локалних, државних и међународних донација и кредита усмерених ка очувању заштите животне средине планског подручја.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ВАЗДУХА

Очување квалитета ваздуха на планском подручју и успостављање вишег стандарда квалитета ваздуха, оствариће се применом следећих правила и мера заштите:

- Успоставити систем мониторинга квалитета ваздуха
- По изради неопходне документације и реализације предвиђене гасоводне мреже на овом подручју, повећати број домаћинстава прикључених на систем и смањити број индивидуалних ложишта (у којима се користе фосилна горива)

- Инсистирати на коришћењу гаса и алтернативних горива (биогаз и др.) у свим возилима друмског саобраћаја као и на унапређењу саобраћајне мреже
- Израдити локални регистар извора загађивања животне средине у складу са Законом о заштити животне средине
- спречити одвијања делатности у склопу постојећих стамбених објеката, као и градњу нових објеката који могу угрозити околину
- умањити негативне утицаје на квалитет ваздуха који настају услед активности за време изградње комплекса малехидроелектране
- обавезна је доступност резултата испитивања и праћења стања квалитета ваздуха и информисање јавности и надлежних институција, у складу са важећим Законом

Посебне мере заштите ваздуха - МХЕ (Обавезе носиоца пројекта-инвеститора):

:

- Поштовање Уредбе о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух
- У случају прекорачења граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху, обавезно је предузимање техничко-технолошких мера или обустављање технолошког процеса, како би се концентрације загађујућих материја свеле на ниво прописаних вредности
- Уколико дође до квара уређаја којим се обезбеђује спровођење прописаних мера заштите, или до поремећаја технолошког процеса, услед чега долази до прекорачења граничних вредности емисије, носилац пројекта је дужан да квар или поремећај отклони или прилагоди рад новонасталој ситуацији, односно обустави технолошки процес како би се емисија свела у дозвољене границе у најкраћем року;
- Користити уређаје, возила која су према европским стандардима, класификована у категорију са минималним утицајем на квалитет ваздуха
- Неопходан је мониторинг концентрације загађујућих материја у ваздуху током изградње, након изградње као и током рада мале хидроелектране.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ВОДА

Као мере заштите вода морају се предузети следеће активност:

- Обавезно је спречавање загађења реке Лим и њених притока
- Строго је забрањено свако смањење еколошког квалитета водотока
- Обавезна је изградња недостајућих канализационих система за санитарне, технолошке и атмосферске воде
- Дозвољене су искључиво водонепропусне септичке јаме, као прелазно решење до изградње канализационе мреже;
- Предвиђеним хидротехничким и другим грађевинским радовима не смеју се изазвати инжењерскогеолошки или други деградациони процеси низводно од објеката МХЕ, односно дуж обала и корита реке
- Хидротехничким радовима се не смеју битније пореметити амбијенталне вредности околине тока, а сам објекат треба, што је могуће више уклопити у постојећи предео

- Бетонирање корита реке на месту испуста из машинске зграде свести на неопходан минимум;
- Забрањује се свако испуштање отпадних и фекалних вода из машинске зграде у водоток
- У случају изливања штетних материја у водотоке, потребно је извршити одговарајуће анализе воде и предузети мере за заштиту живог света реке
- Квалитет воде по испуштању из машинске зграде мора бити истог квалитета као и у реципијенту;
- Забрањено је одлагање вишка материјала у и уз водотоке, повремене токове
- Инвеститор је обавезан да редовно, а и према потреби, прати квалитет вода низводно од испуста, а посебно у периодима малих вода;
- Неопходно је применити принцип “загађивач плаћа” у процесу приватизације, власници на време морају да знају све економске последице на том плану (улагање у заштитне системе за пречишћавање) или плаћање надокнаде које морају да буду веће од ефективних трошкова пречишћавања отпадних вода
- Неопходна је едукација становништва и потрошача ради смањења примарног загађења

Посебне мере заштите вода -МХЕ (Обавезе носиоца пројекта-инвеститора):

1. Инвеститор је обавезан да редовно, а према потреби, уклања речни нанос и отпадне материје наталожене испред водозахватне грађевине;
2. Сакупљени речни нанос се мора депоновати на место и под условима надлежне општинске комуналне службе;
3. Депоновање сакупљених алувијалних наноса низводно од машинске зграде или на било ком другом делу речних токова или другом неодговарајућем месту није дозвољено;
4. Радове на заштити од корозије извести тако да се користе само атестирани материјали, односно материјали који у погледу квалитета испуњавају услове прописане важећом регулативом;
5. Инвеститор је обавезан да предвиди све неопходне мере превенције да средства за заштиту од корозије не доспеју у воду;
6. Инвеститор је обавезан да врши редовну контролу турбина и друге опреме у машинској згради. Одржавање организовати тако да се спречи отицање било каквих материја, које ће бити коришћене, у водоток;
7. Чишћење опреме млазом од абразива се може вршити у одговарајућој радионици и евентуално на градилишту, али под условом да не доспеју у водотоке;
8. Уколико се констатује да је квалитет вода низводно од испуста лошијег квалитета услед загађења у машинској згради, МХЕ мора престати са радом док се извор загађења не елиминише у потпуности
9. Уколико дође из ма ког разлога до пуцања хидротехничких грађевина инвеститор је обавезан да поступи у складу са важећим обавезама прописаним у плану одбране од поплава и примени све неопходне мере заштите људи, материјалних добара и животне средине;
10. Претходна мера заштите важи и за случај појаве изненадног поплавног таласа;;
11. У случају престанка рада мале хидроелектране инвеститор је обавезан да уклони све објекте осим цевовода (ако је укопан) или да у договору са локалном самоуправом или другим правним и физичким лицима изврши пренамену објекта или их уклони.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ РИБЉЕГ ФОНДА:

1. При изградњи бране ради успостављања водне акумулације обавезна је изградња рибље стазе, у складу са одредбама Правилника о техничко-технолошким решењима, која омогућавају несметану комуникацију дивљих животиња („Службени гласник РС”, бр. 72/2010);
2. Рибља стаза мора бити на одговарајућој позицији, тако да је њен улаз у делу водотока са највећом брзином воде, односно тамо где је концентрација риба у миграцији највећа, и таквих димензија, довољно велике слободне површине и одговарајуће дубине, да у њој увек буде довољно воде;
3. У случају да се рибља стаза састоји из већег броја мањих базена, пожељно је да висинска разлика између њих не прелази 0,2 m;
4. Турбуленција воде кроз рибљу стазу мора бити што нижа како би њоме могли да мигрирају и јувенилни облици животиња;
5. Дно рибље стазе мора бити покривено природним супстратом; најбоље је користити супстрат из самог водотока, односно онај који се таложи узводно од планиране бране;
6. Рибља стаза мора да функционише када су миграције риба највеће. Евентуалне радове на одржавању и санацији рибљих стаза планирати у периоду најнижег водостаја у години и то у максималном трајању од 30 дана; приликом затварања рибље стазе воду испустити постепено како би рибља млађ и спорокрећуће врсте бентоса имали могућност да напусте стазу;
7. Рибља стаза мора бити редовно чишћена од свих наноса који могу да ометају кретање акватичних организама;
8. У случају зачепљења рибље стазе или других акцидената који проузрокују њену дисфункцију, остале функције водне акумулације морају бити обустављене док се не отклоне узроци ове појаве;
9. У сарадњи са корисником рибарског подручја обезбедити мониторинг стања живог света у водотоку, посебно ихтиофауне, како би се пратио даљи развој рибљег насеља у току експлоатације објекта

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЗЕМЉИШТА

Заштита земљишта спроводиће се применом правила и мера заштите:

- регулацијом саобраћаја смањити се аерозагађење, као и таложење чврстих материја из ваздуха на тле
- изградњом канализације на предметном простору смањити се опасност од потенцијалног загађивања тла и подземних вода

Посебне мере заштите земљишта - МХЕ (Обавезе носиоца пројекта-инвеститора):

- Уколико се деси хаваријско изливање горива, уља и сл. на обали обавезно је уклањање дела загађеног земљишта и његова санација заменом и затрављивање

- Након окончања свих радова обавезно треба санирати све деградиране површине (планирање земљишта, затрављивање и тсл.) и уклонити све вишкове грађевинског материјала и опреме, машине и тсл. Посебно посветити пажњу уређењу делова обала и корита реке око водозахватних грађевина
- Након престанка рада мале хидроелектране неопходно је извршити рекултивацију подручја . Рекултивација деградираних површина подразумева активности на обликовању и враћању природних функција простору пошумљавањем и затрављивањем, за намене које су погодне, односно треба обавити радове на техничкој и биолошкој рекултивацији. Засађивањем врста које су отпорне на температурне и климатске промене које ће настати које ће оплеменили простор – четинари, одговарајући лишћари.
- За санационе и друге радове на предметном простору могу се користити искључиво аутохтоне врсте садног материјала. Уношење алохтоних врста је строго забрањено
- Уколико се приликом извођења грађевинских радова пронађу геолошка и палеонтолошка документа (фосили, минерали, кристали и др), која би могла представљати заштићену природну вредност, налазач је дужан да исте пријави Министарству заштите животне средине и просторног планирања, у року од осам дана од дана проналаска, и предузме мере заштите од уништења, оштећивања или крађе, а све у складу са чланом 99. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/2010 и 91/2010);

МЕРЕ ЗА УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ

У циљу ефикасног управљања отпадом на подручју Плана утврђују се следеће мере:

- Стварање услова за санитарно депоновање отпада до почетка експлоатације Регионалне санитарне депоније;
- Обезбедити највиши ниво комуналне хигијене спречавањем неадекватног депоновања отпада и формирања дивљих депонија,
- Потенцирање и стимулисање разврставања комуналног отпада од стране локалног становништва на месту одлагања;
- Плановима предвидети организовање примарног депоновања комуналног отпада, који мора бити прикупљен на одговарајући начин постављањем специјалних судова за прикупљање отпада За евакуацију отпада на депонију планирати надлежно комунално предузеће;

Посебне мере заштите управљања отпадом током коришћења МХЕ (Обавезе носиоца пројекта-инвеститора):

- Уз сагласност надлежне комуналне службе, предвидети локације на којима ће се трајно депоновати геолошки грађевински материјал настао предметним радовима (преграђивањем водотока, просецањем тунела и др .);
- Обезбедити највиши ниво комуналне хигијене спречавањем неадекватног депоновања отпада и формирања дивљих депонија;
- Предвидети постављање специјалних судова за сакупљање отпада на одговарајућим бетонским површинама, решити проблем постојећих и могућих дивљих депонија, комуналног или грађевинског отпада и предвидети њихову санацију;
- Грађевински материјал, шут и други отпад након радова уклонити на локацију за депоновање коју одреди надлежни комунални општински орган;

- На предметној локацији је забрањено одлагање било каквих деривата нафте или других погонских горива која се користе
- Забрањено је слободно депоновање отпада, односно формирање депонија било које врсте;
- Комунални и други отпад, као и вишкови земље из ископа, настали током радова морају бити сакупљени на одговарајући начин, а потом депонован на место које установе надлежне општинске службе;

ЗАШТИТА ОД ЈОНИЗУЈУЋЕГ И НЕЈОНИЗУЈУЋЕГ ЗРАЧЕЊА

Заштита од јонизујућих зрачења – обухвата мере заштите живота и здравља људи и заштите животне средине од штетног дејства јонизујућих зрачења и мере нуклеарне сигурности, обавезне су при свим поступцима у вези са нуклеарним активностима и активностима којим се уређују услови за обављање делатности са изворима јонизујућих зрачења и нуклеарним материјалима, као и управљање радиоактивним отпадом. Закон о заштити од јонизујућих зрачења и о нуклеарној сигурности прописује:

- увођење нових, виших стандарда у спровођењу мера заштите од јонизујућих зрачења, нуклеарне и радијационе сигурности;
- успостављање стриктног и целовитог надзора над изворима јонизујућих зрачења и нуклеарним објектима, радијационим делатностима и нуклеарним активностима, као и над управљањем радиоактивним отпадом;

Заштита од нејонизујућих зрачења – обухвата услове и мере заштите здравља људи и заштите животне средине од штетног дејства нејонизујућих зрачења, услове коришћења извора нејонизујућих зрачења и представљају обавезне мере и услове при планирању, коришћењу и уређењу простора. **Опште мере заштите од нејонизујућег зрачења** прописане су Законом о заштити од нејонизујућих зрачења („Сл.гласник РС” бр. 36/09):

- прописивање граница излагања нејонизујућим зрачењима;
- откривање присуства и одређивање нивоа излагања нејонизујућим зрачењима;
- одређивање услова за коришћење извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса;
- обезбеђивање организационих, техничких, финансијских и других услова за спровођење заштите од нејонизујућих зрачења;
- вођење евиденције о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса;
- означавање извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса и зоне опасног зрачења на прописани начин;
- спровођење контроле и обезбеђивање квалитета извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса на прописани начин;
- примена средстава и опреме за заштиту од нејонизујућих зрачења;
- контрола степена излагања нејонизујућем зрачењу у животној средини и контрола спроведених мера заштите од нејонизујућих зрачења;
- обезбеђивање материјалних, техничких и других услова за систематско испитивање и праћење нивоа нејонизујућих зрачења у животној средини;
- образовање и стручно усавршавање кадрова у области заштите од нејонизујућих зрачења у животној средини;
- информисање становништва о здравственим ефектима излагања нејонизујућим зрачењима и мерама заштите и обавештавање о степену изложености нејонизујућим зрачењима у животној средини.

МЕРЕ ЕКОЛОШКЕ КОМПЕНЗАЦИЈЕ

- Инвеститор је у обавези да уреди десно корито реке Лим у дужини од 500 метара.
- Инвеститор је у обавези да уреди леву обалу реке Лим од Грабовничког потока до објекта бране МХЕ, да омогући пешачку комуникацију овим насипом и оствари континуитет пешачког саобраћаја са постојећом стазом преко саобраћајнице која иде паралелно са Грабовачким потоком.
- Инвеститор је у обавези да на слободним површинама водног земљишта засади дрвеће са дубоким корењем, које има функцију везивања земљишта и умањивања могућности клизања терена

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД БУКЕ

Заштита од буке у животној средини засниваће се на спровођењу следећих правила и мера заштите:

- подизањем појасева заштитног зеленила и техничких баријера на најугроженијим локацијама;
- ниво буке током рада, не сме прећи дозвољене граничне вредности за радну средину;

Највиши дозвољени нивои буке изражени А - пондерисани нивоом у dB(A) (ЈУС У Ј6.205), према Правилнику о нивоу буке у животној средини (Сл. гласник РС 54/92) дати су у табели бр.10.

Табела бр.10: Највиши дозвољени нивои спољашње буке

Зоне	Намена простора	Највиши дозвољени ниво спољашње буке dB(A)	
		Дан	Ноћ
I	Подручја за одмор и рекреацију, болничке зоне и опоравилишта, културно - историјски локалитети, велики паркови	50	40
II	Туристичка подручја, мала и сеоска насеља, кампови и школске зоне	50	45
III	Чисто стамбена подручја	55	45
IV	Пословно-стамбена подручја, трговинско - стамбена подручја, дечја игралишта	60	50
V	Градски центар, занатска, трговачка, административно - управна зона са становима, зоне дуж аутопутева и магистралних саобраћајница	65	55
VI	Индустријска, складишна и сервисна подручја и транспортни терминали без становања	На граници зоне бука не сме прелазити нивое у зони са којом се граничи	

Препоруке за планирање са становишта сеизмичког ризика

Правила и услови изградње, односно технички нормативи су тако дефинисани да у случају максималних потреса може евентуално доћи до оштећења инфраструктуре. Подручје општине и самог Плана детаљне регулације се у зони максимално могућег турсног померања тла са аспекта сеизмичког ризика. У следећој табели дају се препоруке за асеизмичну градњу.

Табела бр. 11.-Препоруке за асеизмичну градњу

Степен MCS Скале	Јачина земљотреса	Ефекат	Утицај на инфра и супраструктуру
V	Умерен	Осећају га сви људи у затвореним просторијама	Без оштећења. Функционисање 100%
VI	Средње јак	Осећају га сви људи на отвореном простору. На лошије изграђеним објектима могућа мања оштећења	Могућа мања оштећења на комуналној инфраструктури Функционисање 90% и више
VII	Јак	Могућа рушења појединих делова изграђених објеката Видљива оштећења појединих објеката (пукотине, оштећења кровова и димњака)	Мања оштећења комуналне инфраструктуре. Могући краћи прекиди у водоснабдевању, напајања електричном енергијом и ТТ везама Функционисање до 90% Отклањање кварова у периоду до 24 h
VIII	Врло јак	Рушење појединих објеката	Оштећење комуналне и могућа оштећења регионалне и магистралне инфраструктуре Функционисање до 75% Отклањање кварова у периоду до 72 h
IX	Разоран	Тешка оштећења и рушење објеката	Оштећења комуналне и регионалне инфраструктуре Функционисање до 50% Отклањање кварова у периоду до 7 дана
> IX	катастрофалан	Тешка оштећења више од 50% објеката. Рушење изграђених објеката. Пукотине у тлу и промене на тлу и рељефу, промена водених токова	Тешка оштећења Потребна изградња нових и реконструкција оштећене инфраструктуре

Посебно су дате препоруке за дефинисање мера заштите од утицаја енергетске инфраструктуре, који су табеларно приказани.

Табела бр. 12.- Препоруке за дефинисање мера заштите од утицаја инфраструктуре³

ЕЛЕКТРОМРЕЖА И ОБЈЕКТИ		
Мрежа / објекат	Заштитна зона / појас	Правила / могућност изградње
Далековод 110 kV	Минимум 25m, обострано од хоризонталне пројекције далековода.	Забрањена је изградња стамбених, угоститељских и производних објеката, а евентуална изградња испод и у близини далековода условљена је Техничким прописима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV ("Службени лист СФРЈ", број 65/88). Обавезна је израда елабората, у коме се даје тачан однос предметног далековода и објекта који ће се градити, уз задовољење техничких прописа. За градњу објеката испод и у близини далековода потребна је сагласност "Електромержа Србије" или надлежног електродистрибутивног предузећа.
Далековод 35 kV	Минимум 10m, обострано од хоризонталне пројекције далековода.	
Далековод 10 kV	Минимум 5m, обострано од хоризонталне пројекције далековода.	
ТС 110/x kV	Минимум 2-3 ha.	Забрањена је изградња стамбених, угоститељских и производних објеката, а евентуална изградња у близини Разводног постројења (ТС) условљена је Техничким прописима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV ("Службени лист СФРЈ" бр. 65/88). Обавезна је израда елабората, у коме се даје тачан однос предметног далековода и објекта који ће се градити, уз задовољење техничких прописа. За градњу објеката у близини постројења потребна је сагласност "Електромержа
ТС 35/x kV	Минимум 1 ha.	

³ Препоруке су дате за све енергетске системе различитих енергетских система, тако да имају општи (универзални) карактер и у том смислу коресподентни су планираним објектима и инфраструктурним мрежама.

ЕЛЕКТРОМРЕЖА И ОБЈЕКТИ		
Мрежа / објекат	Заштитна зона / појас	Правила / могућност изградње
		Србије" или надлежног електродистрибутивног предузећа.
Гасоводна мрежа и објекти		
Мрежа / објекат	Заштитна зона / појас	Правила / могућност изградње
Магистрални гасовод (P=50 bar)	Минимум 30m, обострано од ивице гасоводне цеви.	Забрањена је изградња стамбених, угоститељских и производних објеката, у заштитном појасу. Изградња у близини гасовода и објекта у функцији гасовода условљена је Правилником о техничким условима и нормативима за безбедан транспорт течних и гасовитих угљоводоника магистралним нафтоводима и гасоводима и нафтоводима и гасоводима за међународни транспорт ("Службени лист СФРЈ" бр. 26/85). За добијање сагласности за градњу објеката у близини гасоводних мрежа и објеката уважити стандарде Србијасе.
Разводни гасовод (P=50 bar)	Минимум 30m, обострано од ивице гасоводне цеви.	
Градски гасовод (P=6/12 bar)	Минимум 3m, обострано од ивице гасоводне цеви.	
Градски гасовод (P=4 бар)	Минимум 1m, обострано од ивице гасоводне цеви.	
Главна мернорегулациона станица (ГМРС)	50m у радијусу.	
Мернорегулациона станица (МРС)	15m у радијусу.	
Компресорска станица главни разделни чвор (КСГРЧ)	15m у радијусу.	
Остале енергетске мреже		
Мрежа / објекат	Заштитна зона / појас	Правила / могућност изградње
Продуктовод	Минимум 5 m, обострано од ивице цеви. У зависности од врсте флуида дефинише се шири појас заштите.	Забрањена је изградња стамбених, угоститељских и производних објеката, у заштитној зони. Изградња у близини продуктовода дефинисаће се из Привремених правила грађења и важећих законских прописа.
Топловод	Минимум 1 m, обострано од ивице цеви.	

ЗАШТИТА ОД ЕРОЗИОНИХ ПРОЦЕСА, ЗАСИПАЊЕ АКУМУЛАЦИЈА И МЕРЕ ЗАШТИТЕ

За заштиту акумулације и отклањање негативних утицаја измењеног режима течења на транспортне способности тока и стабилност речног корита, у даљим фазама пројектовања потребно је:

- изградити пројектна решења уређења бујица и заштите од ерозије у непосредном сливу акумулације. Решења треба урадити целовито, предложити приоритете и динамику реализације. При изради ових решења треба узети у обзир критеријуме, стандарде и нормативе дате у Водопривредној основи Србије,
- треба дати пројекцију засипања акумулације и режим чишћења или евакуације наноса,
- предвидети редовно чишћење, прикупљање и депоновање пливајућег наноса,
- пројектовати контролне профиле, предвидети снимање „нултог стања“ акумулације и утврдити програм редовног снимања и праћења стања, односно засипања акумулације,
- предвидети праћење квалитета наноса у акумулацијама и дати процене утицаја наглог испуштања већих количина наноса из акумулација на низводне секторе реке Лим,
- утврдити границе непосредног сливног подручја акумулације на којем ће се, на основу карактеристика слива, интензитета ерозије и начина коришћења земљишта, прогласити ерозионо подручје и предвидети мере превенције.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Вероватноћа појаве пожара на МХЕ " Рековићи " постоји практично само у машинској згради као и у високонапонском расклопном систему.

Да би се обезбедила заштита од пожара потребно је примењивати следеће смернице:

- треба обратити пажњу на избор материјала за грађевинско-конструктивне елементе машинске зграде, избор материјала треба да буде такав да се смањи могућност да ти елементи буду извор или узрочник пожара али и да спрече његово евентуално ширење.
- при изградњи објекта поштовати важеће прописе противпожарне заштите;
- правилним размештајем објекта на прописаним одстојањима од суседних објекта смањити опасност преношења пожара;
- обезбедити правилном диспозицијом објекта у односу на саобраћајнице несметан приступ противпожарних возила;
- лако запаљиве и експлозивне материје складиштити и чувати под законом прописаним условима уз одговарајућу сагласност надлежних органа на планиране мере заштите од пожара;
- у склопу изградње мреже водоводних инсталација реализовати противпожарне хидранте.
- обезбедити простор за изградњу објекта за потребе ватрогасно-спасилачких јединица, добровољних ватрогасних друштава, као и специјализованих јединица.
- обезбедити удаљеност између зона предвиђених за стамбене и јавне објекте и зона предвиђених за индустријске објекте и објекте специјалне намене (складишта лакозапаљивих течности, гасова и експлозивних материја ако се планира изградња таквих објекта).
- обезбедити капацитет градске водоводне мреже који обезбеђује довољне количине воде за гашење пожара.

ПОСЕБНЕ МЕРЕ

У циљу спречавања акцидентних ситуација и умањења негативних ефеката на животну средину, прописују се и следеће посебне мере заштите природе и животне средине:

- Водозахватна грађевина мора бити изграђена у складу са Условима Републичког хидрометеоролошког завода.
- Уколико дође из ма ког разлога до пуцања водозахватне грађевине инвеститор је обавезан да поступи у складу са важећим обавезама прописаним у плану одбране од поплава и примени све неопходне мере заштите људи, материјалних добара и животне средине.
- Иста мера заштите важи и за случај појаве изненадног поплавног таласа.
- При изградњи МХЕ могу се користити искључиво атестирани грађевински материјали и опрема.
- Транспорт и привремено депоновање грађевинског материјала и опреме морају бити тако организовани да се заштите и очувају сва њихова основна својства и квалитети, а у складу са условима произвођача
- Сви објекти у саставу МХЕ, који могу бити угрожени од електростатичког пражњења морају бити адекватно обезбеђени, а у складу са важећим прописима.
- Забрањује се извођење свих грађевинских и других радова који могу изазвати замућење воде у периоду дужем од 5 дана.
- Машинску зграду тако позиционирати и изградити да буде у потпуности заштићена од негативних утицаја стогодишњих великих вода.
- За потребе изградње објекта машинске зграде инвеститор је обавезан да обезбеди одговарајуће услове од надлежног Завода за заштиту споменика културе.
- Објекат машинске зграде мора бити изграђен у стилу традиционалне локалне архитектуре.
- При изради пројектне документације неопходно је предвидети све неопходне противпожарне мере, како у фази изградње тако и у фази експлоатације објекта МХЕ.

- Уколико из ма ког разлога дође до пожара инвеститор је обавезан да изврши што хитнију санацију и што пре обнови уништену вегетацију уз коришћење искључиво аутохтоних врста.
- Сви запослени и у фази изградње и у фази експлоатације морају да буду обучени и опремљени за брзо и ефикасно реаговање у случају акцидента.
Сви запослени и у фази изградње и у фази експлоатације морају да буду обучени и опремљени за брзо и ефикасно реаговање у случају пожара.
- Сви запослени и у фази изградње и у фази експлоатације морају да буду обучени и опремљени за брзо и ефикасно реаговање у случају акцидента.
- Уколико се у систему МХЕ буде инсталирао уљни трансформатор неопходно је изградити одговарајућу уљну јаму. Јама мора бити тако димензионирана да може прихватити све количине уља из трансформатора.
- Препоручује се уградња тзв. сувог трансформатора.
- Уколико се укаже потреба за употребом експлозива неопходно је применити све мере техничке заштите и обезбедити све законом прописане услове и сагласности.

4.0. СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ

Стратешка процена утицаја на животну средину ради се за следеће стратешке документе:

- просторне планове општина/градова
- секторске програме и планове којима се планира развој у општинама.

При изради стратешке процене за наведене документе процењују се утицаји стратешки значајних решења и концепата на животну средину, у складу са врстом и нивоом детаљности сваког документа.

Процена утицаја на животну средину ради се за постројења, објекте и делатности, како је законом прописано.

Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину прописана је обавеза израде стратешке процене утицаја на животну средину за урбанистичке планове (члан 5., став 1.) За планове којима је предвиђено коришћење мањих површина на локалном нивоу одлуку о стратешкој процени доноси орган надлежан за припрему плана ако постоји могућност појаве значајних утицаја, што се утврђује према критеријумима датим у Прилогу 1. Закона (став 2. истог члана).

Ефикасно тумачење овог члана Закона за урбанистичке планове, како је пракса показала, је да за:

- Генерални урбанистички план и Планове генералне регулације обавезна је израда стратешке процене;
- Планове детаљне регулације се одлучује о изради стратешке процене за сваки појединачни случај, према утврђеним критеријумима.

План детаљне регулације за изградњу хидроелектране "Рековићи" на реци Лим представља плански основ за издавање Информације о локацији, Локацијске дозволе, Пројекта препарцелације и парцелације у циљу формирања грађевинске парцеле и Пројекта исправке граница суседних парцела у подручјима за која није прописана обавеза израда Плана детаљне регулације и урбанистичког пројекта.

Разраду на нижим хијерархијским нивоима прати и израда Студије о процени утицаја на животну средину, за све Пројекте који се планирају и изводе, као и за постојеће Пројекте који су реализовани у предходном периоду, а за које је предвиђен поступак процене утицаја на животну средину у складу са Законом.

Обавезне смернице стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације за изградњу хидроелектране "Рековићи" на реци Лим за израду урбанистичких планова нижег хијерархијског нивоа:

- Поступак процене утицаја на животну средину обавезан је за све пројекте - објекте, постројења, технологије, инфраструктурне и комуналне системе и објекте и радове, изворе потенцијалног угрожавања животне средине (загађивање ваздуха, вода, земљишта, појава буке), деградације природних предела и пејзажних вредности, осталих природних вредности и ресурса, природних и културних добара и биодиверзитета, самим тим **Обавезна је израда Студије о процени утицаја мале хидроелектране „Рековићи“ на реци Лим;**
- Носилац пројекта за који се захтева поступак процене утицаја је у обавези да исти спроведе у складу са одредбама Закона о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 135/04 и 36/09);
- Студија о процени утицаја је саставни део документације потребне за исхођење дозволе или одобрења за извођење пројекта (изградња, промена технологије, промена делатности и остале активности у простору);
- Мониторинг животне средине (мониторинг систем за контролу стања квалитета ваздуха, површинских и подземних вода, земљишта и буке, управљања отпадом и комуналне хигијене) је обавезан, у складу са важећом законском регулативом и представља услов за одрживи развој подручја Плана детаљне регулације за изградњу хидроелектране "Рековићи" на реци Лим;
- Смернице стратешке процене утицаја су обавезујуће у поступку имплементације Плана детаљне регулације за изградњу хидроелектране "Рековићи" на реци Лим односно у поступку израде хијерархијских планова нижег реда и поступку директне примене одредби Плана детаљне регулације за зоне и целине за које није предвиђена израда планова нижег реда у поступку издавања локацијске и грађевинске дозволе, у складу са важећим планом и законском регулативом;
- Обавезан је мониторинг и контрола над спровођењем обавезујућих смерница стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације за изградњу хидроелектране "Рековићи" на реци Лим;

Учесници у имплементацији

Надлежни орган за животну средину:

једанпут у две године подноси Скупштини општине извештај о стању животне средине; успоставља хијерархијску сарадњу органа, у складу са надлежностима; обезбеђује одлучивање о потреби израде стратешке процене утицаја на животну средину за Планове и Програме обезбеђује одлучивање и спроводи поступак процене утицаја на животну средину за планиране пројекте(објекте, постројења, технологије, радове, инфраструктурне коридоре, комуналне системе, објекте и површине); израђује и доноси Локални регистар извора загађивања животне средине (према методологији за израду локалног регистра извора загађивања и методологији за врсте, начине и рокове прикупљања података), а који води надлежни орган јединице локалне самоуправе у циљу праћења квалитативних и квантитативних промена у животној средини и предузимања мера заштите у животној средини; израђује Интегрални катастар загађивача - потребан документ који садржи податке о изворима, врстама, количинама, начину и месту испуштања загађујућих материја у ваздух и воде, као и о количинама, врсти, саставу и начину третмана и одлагања отпада је обавезан документ за сва правна и физичка лица која својом активношћу загађују животну средину, у складу са важећом регулативом; у оквиру своје надлежности обезбеђује мониторинг животне средине - континуирану контролу и праћење стања животне средине у складу са свим посебним Законима и успоставља сарадњу са надлежним органима ресорних Републичких институција.

5.0. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОСТУПКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА

Успостављање система мониторинга је један од приоритетних задатака како би се предложене мере заштите животне средине у Плану детаљне регулације за изградњу хидроелектране „Рековићи“ на реци Лим, могле успешно контролисати и пратити при имплементацији Плана.

Програм праћења стања животне средине у току спровођења Плана садржи, према Закону о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 135/04 и 88/10), следеће ставке:

- опис циљева Плана и програма,
- индикаторе за праћење стања животне средине,
- права и обавезе надлежних органа,
- поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја.

Потребно је обезбедити континуирано праћење стања квалитета животне средине и активности у простору, што ствара услове за рационално и еколошки прихватљиво управљање животном средином.

Да би се вршило праћење промена на подручју Плана, непоходно је вршити систематско мерење, испитивање и оцењивање стања животне средине како би се омогућила заштита здравља људи, природних и створених вредности на подручју плана.

Циљеви праћења стања животне средине на подручју Плана су

- Заштита здравља становништва,
- Очување квалитета ваздуха,
- Заштита површинских, подземних вода и земљишта,
- Стварање услова за оцењивање стања животне средине на подручју Плана на основу резултата мерења.

На подручју општине, самим тим и на подручју Плана није успостављен систем мониторинга. Неопходно је указати на значај истог. У том смислу, за потребе овог извештаја, дају се основе за конституисање интегралног програма мониторинга, који би требало да буде саставни део мониторинга за територију планског подручја и утицајног подручја (гравитационих зона), односно делова суседних општина и округа. У оквиру праћења стања животне средине, у складу са Законом и другим прописима, предвиђа се :

- Праћење квалитета ваздуха,
- Праћење квалитета вода,
- Праћење нивоа поплавног таласа,
- Праћење нивоа буке,
- Праћење стања биодиверзитета (ихтиофауне),
- Мониторинг отпадних вода и количине масти, уља, нафтних деривати и др. угљоводоника, тешких метала и суспендованих материја у њој,
- Мониторинг замљишта,
- Мониторинг отпада.

За предметно подручје основни циљ је:

- формирање аутоматизованог мониторинг-система који ће бити део интегралног мониторинга надлежних општина и Републике,
- обезбеђивање правовременог реаговања и упозорења на могуће негативне последице и акцидентне ситуације.

Обавеза Инвеститора-носиоца пројекта је да врши праћење емисије загађујућих материја у ваздух, да врши мерења квалитета отпадних вода пре испуштања у реципијент и да податке о мерењима доставља надлежном органу, да врши праћење концентрација опасних и штетних материја ради утврђивања њихових концентрација у земљишту. Неопходно је и да врши мерења нивоа буке у грађевинском кругу, и код најближих стамбених објеката и то два пута у току године. Мониторинг отпада обухвата утврђивање количине отпада која се одвози на комуналну депонију као и праћење стања депоније комуналног отпада.

Неопходно је вршити непрекидан мониторинг за време извођења радова у току изградње, након изградње и током рада мале хидроелектране.

Општи критеријуми:

- праћење се мора схватити као дуготрајан процес,
- праћење мора да буде континуиран процес,
- праћење треба да буде рационално и у свакој фази оптимално,
- праћење мора да буде актуелно,
- праћење мора, од фазе пројектовања до уграђивања инструмената и опреме, да буде поверено квалификованом кадру; мерења, обрада података добијених мерењима и интерпретација имају својих специфичности и захтевају специјализован кадар.

За праћење се морају бирати такве методе, инструменти и опрема који могу да обезбеде поузданост података за дуг временски период (изабране методе и опрема морају исправно функционисати у свим временским условима).

5.1. ИНДИКАТОРИ ПРАЋЕЊА СТАЊА

Индикатори праћења стања представљају инструмент за сагледавање и оцењивање стања животне средине и улазне податке на основу којих се прати стање животне средине, врши процена могућих утицаја и дефинишу обавезне мера заштите.

Табела бр. 13 - Индикатори праћења стања животне средине

Област стратешке процене	Индикатор	Надлежни орган/организација за праћење стања	Рокови праћења могућих утицаја
Отпад	број становника обухваћем организованим одношењем отпада	Општина-ЈКП „Услуга“ Прибој	Једном годишње
	количина отпада по становнику или сектору; % отпада који се третира;	Општина- ЈКП „Услуга“ Прибој	Једном годишње
	укупна количина произведеног отпада у границама плана	Општина- ЈКП „Услуга“ Прибој	Једном годишње
	укупна количина произведеног отпада приликом изградње и рада мхе	Инвеститор-Носилац пројекта	Повремено/квартално
Заштита ваздуха	емисија SO ₂ , NO ₂ , чађи и суспендованих честица, број дана када је прекорачена гранична вредност имисије (ГВИ) за чађ, SO ₂ , NO ₂	Локална мрежа за мониторинг квалитета ваздуха/ инвеститор-Носилац пројекта	Дневни, месечни и годишњи извештаји/Инвеститор је у обавези да врши, сталан, континуиран и непрекидан мониторинг
Заштита вода	петодневна биохемијска потрошња кисеоника (ВРК-5),	Завод за јавно здравље Ужице	Два пута годишње

Област стратешке процене	Индикатор	Надлежни орган/организација за праћење стања	Рокови праћења могућих утицаја
	масти, уља, нафтни деривати и др. угљоводоници, тешки метали, кисеонички параметри, суспендоване материје, мирис, боја, електропроводљивост и др. физичке карактеристике	Инвеститор-Носилац пројекта	Инвеститор је у обавези да врши, сталан ,континуиран и непрекидан мониторинг
	Ниво поплавног таласа	Инвеститор(који је у обавези да обавештава ВПО и РХМЗ и органе локалне самоуправе о свим релевантним променама)	Инвеститор је у обавези да врши, сталан ,континуиран и непрекидан мониторинг
Заштита земљишта	Концентрација опасних (Cd, Pb, Hg, As, Cr, Ni, F) и штетних (Cu, Zn, B) материја у земљишту	Локална мрежа за праћење квалитета земљишта/	Једном у три године
	% површина деградираних ерозијом	Инвеститор-Носилац пројекта	Повремено/квартално
Заштита од буке	Ниво буке у животној средини у дневном и ноћном периоду	Локална мрежа за праћење нивоа буке /инвеститор-Носилац пројекта	Месечни и годишњи извештаји/ Инвеститор је у обавези да врши, сталан ,континуиран и непрекидан мониторинг
Заштита ихтиофауне	Количина наноса који се наталожи испред водозахватних грађевина и рибље стазе Здравствено стање ихтиофауне	Инвеститор- Носилац пројекта	Инвеститор је у обавези да врши, сталан ,континуиран и непрекидан мониторинг

5.2. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА

Јединица локалне самоуправе – општина, стара се о заштити животне средине. У надлежности општине је да припрема и доноси локалне програме коришћења и заштите природних вредности, програме заштите животне средине, односно локалне акционе и санационе планове.

Главна обавеза из наведених закона је у мерењу, односно загађивачи и установе које обављају мерење у обавези су да спроводе одговарајуће активности на планском подручју.

Обавезе надлежних органа града Прибоја су да:

- усвоји локалну регулативу (нормативна акта) из области контроле и мониторинга стања животне средине;
- обезбеди финансијска средства за обављање мониторинга (члан 69.) Законом о заштити животне средине;
- обезбеди локације за постављање мерних станица и узимање узорака;
- ангажује овлашћену институцију која ће вршити континуална као и повремена мерења, а податке добијене са мерних места доставити надлежном органу локалне самоуправе;
- надлежни орган је у обавези да податке добијене праћењем стања животне средине на подручју Плана доставља Агенцији за заштиту животне средине;

- надлежни орган је у обавези да редовно, благовремено, потпуно и објективно обавештавају јавност о стању животне средине

Оператер сваког извора загађења у обавези је да:

- надлежном органу достави податке о стационарном извору загађивања и свакој његовој промени;
- обезбеди редован мониторинг емисије и да о томе води евиденцију;
- обезбеди континуална мерења емисије ако за то постоји обавеза самостално, путем аутоматских уређаја за континуално мерење;
- води евиденцију о обављеним континуалним мерењима са подацима о мерним местима, резултатима и учесталости мерења и достави податке једном у три месеца и достави мерења на годишњем нивоу у виду годишњег извештаја;
- обезбеди контролна мерења емисије преко овлашћених организација, ако мерења емисије не обавља самостално;
- обезбеди прописана повремена мерења емисије, преко овлашћеног (акредитованог) правног лица два пута годишње уколико не врши континуални мониторинг, а податке достави надлежном органу;
- постави уређаје за мерење количине отпадних вода које се испуштају у реципијент и да извештај о извршеним мерењима квартално доставља јавном водопривредном предузећу, министарству надлежном за послове заштите животне средине и Агенцији за животну средину;
- испитује квалитет отпадних вода пре и после пречишћавања, да обезбеди редовно функционисање уређаја за пречишћавање отпадних вода и да води дневник њиховог рада;
- врши испитивање количине опасних и штетних материја у земљишту уколико постоји могућност загађења земљишта редовним радом Пројекта.

6.0. МЕТОДОЛОГИЈА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Сврха стратешке процене утицаја на животну средину је благовремено и систематично разматрање могућих утицаја на животну средину на стратешком нивоу планирања и програмирања, на принципима одрживог развоја. Стратешка процена се у међународној пракси афирмише доношењем EU Directive 2001/42/EC о процени утицаја на животну средину планова и програма. Доношењем сета закона о заштити животне средине, крајем 2004. године стратешка процена утицаја је уведена у домаћу праксу планирања и програмирања. С обзиром да је релативно кратак период у примени стратешке процене, постоји низ проблема и ограничења, као и различити приступи у утврђивању оптималног методолошког обрасца и приступа.

У пракси су у примени два основна обрасца: (1) технички и (2) планерски. Технички приступ у основи користи прилагођену методологију процена утицаја пројеката. У планерском приступу се претежно користе квалитативне – експертске методе из разлога што су планови сложенији од пројеката, баве се стратешким питањима и имају мање детаљних информација о животној средини, заснивају на концепту одрживог развоја и обухватају друштвена и економска питања, планирају се тзв. „непланабилни процеси“ који имају виши степен ентропије. Због тога није могуће у потпуности применити математичке моделе са одговарајућим степеном поузданости, док учешће већег броја заинтересованих страна и јавности даје процесу стратешке процене специфичан карактер, јер је потребно да се резултати на разумљив начин представе разним друштвеним групама и другим учесницима у процесу израде и доношења.

У том смислу, у пракси стратешке процене користе се најчешће експертске методе као што су: контролне листе и упитници, матрице, мултикритеријумска анализа, просторна анализа, SWOT анализа, Делфи метода, оцењивање еколошког капацитета, анализа ланца узрочно-последичних веза, процена повредивости, процена ризика, итд. Заједничка техника различитих метода представљају матрице утицаја којима се испитују промене које би изазвала имплементација плана и изабраних варијанти (укључујући и ону да се план не примени). Матрице се формирају успостављањем међусобних односа између циљева плана, планских решења и циљева стратешке процене са одговарајућим индикаторима. За потребе ове процене потребно је применити и прилагодити методологију процене која је развијана у домаћој пракси у протеклом периоду, а која је углавном у сагласности са новијим приступима и упутствима за израду стратешке процене у Европској Унији, као и новије праксе стратешке процене утицаја на животну средину у Србији.

У овом делу Извештаја о стратешкој процени потребно је да се у складу са основним (методолошким) поступком представи коришћена методологија у оквиру неколико фаза стратешке процене:

- (а) скрининг – дефинисања садржаја стратешке процене,
- (б) скопинг – дефинисања обима стратешке процене,
- (в) дефинисање кључних (битних) промена,
- (г) процена у ужем смислу,
- (д) предвиђање последица,
- (ђ) одређивање мера,
- (е) контрола и ревизија,
- (ж) имплементација.

Разрадом наведених фаза потребно је развити и у Извештају представити поступак стратешке процене за План детаљне регулација. Истовремено, у овом делу Извештаја се представљају тешкоће приликом израде стратешке процене. Поред општих тешкоћа које се односе на систем планирања и управљања, требало би обрадити процедурално – методолошке специфичности стратешке процене.

Ова стратешка процена је у складу са општом препоруком истовремености, тако да се ова стратешка процена рађена у току израде Плана детаљне регулације за изградњу хидроелектране „Рековићи“ на реци Лим. Тиме су се ова два поступка у итеративном процесу међусобно допуњавала.

Опште тешкоће приликом израде стратешке процене могу се класификовати у неколико група и то:

- организационо - управљачке тешкоће – не постоји потпуни институционални оквир надлежан за послове заштите животне средине, што за последицу има да не постоји организован систем мерења и мониторинга;
- кадровске – не постоји довољан број стручњака који би својим стручним радом допринео развоју система заштите животне средине;
- материјално – финансијске који се огледа у чињеници да се планско подручје налази у једном од слабије развијених делова Републике.

7.0. ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

У процесу израде стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације за изградњу хидроелектране „Рековићи“ на реци Лим, нису уочене битне тешкоће које би утицале на ток и поступак процене утицаја стратешког карактера. За оцену стања животне средине извршена је процена, на основу постојеће базе података мониторинга животне средине, увида на терену, услова надлежних институција, постојеће просторно-планске и урбанистичке документације, природних карактеристика просторне целине, као и података студијске, пројектне и друге доступне документације.

У процесу израде стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације за изградњу хидроелектране „Рековићи“ на реци Лим, успостављена је сарадња са заинтересованим органима и организацијама, надлежним органом за животну средину.

8.0. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА ЗА ИЗБОР ПРЕДЛОЖЕНОГ ПЛАНА

Члан 18. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинише учешће заинтересованих органа и организација, који могу да дају своје мишљење у року од 30 дана. Пре упућивања захтева за добијање сагласности на Извештај о стратешкој процени, орган надлежан за припрему плана обезбеђује учешће јавности у разматрању извештаја о стратешкој процени (члан 19). Орган надлежан за припрему плана обавештава јавност о начину и роковима увида у садржину извештаја и достављање мишљења, као и времену и месту одржавања јавне расправе у складу са законом којим се уређује поступак доношења плана.

Учесће надлежних органа и организација обезбеђује се писменим путем и путем презентација и консултација у свим фазама израде и разматрања стратешке процене. Учесће заинтересоване јавности и невладиних организација обезбеђује се путем средстава јавног информисања и у оквиру јавног излагања Плана детаљне регулације. Орган надлежан за припрему Плана израђује извештај о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности који садржи сва мишљења о СПУ, као и мишљења изјављених у току јавног увида и јавне расправе о плану. Извештај о СПУ доставља се заједно са извештајем о стручним мишљењима и јавној расправи органу надлежном за заштиту животне средине на оцењивање. Оцењивање се врши према критеријумима из прилога II закона. На основу ове оцене орган надлежан за заштиту животне средине даје своју сагласност на извештај о СПУ у року од 30 дана од дана пријема захтева за оцењивање. После прикупљања и обраде свих мишљења орган надлежан за припрему плана доставља Нацрт Плана детаљне регулације заједно са извештајем о СПУ надлежном органу на одлучивање.

9.0. ЗАКЉУЧЦИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА (НЕТЕХНИЧКИ РЕЗИМЕ)

Закључци о израђеном Извештају о стратешкој процени, тј. закључна разматрања према важећој регулативи представљају део документа који је намењен широј јавности. Основни смисао је да се омогући лакши увид у налазе стратешке процене. Другим речима, закључна разматрања представљају „нетехнички резиме“ који се израђује у складу са Европском директивом. У нетехничком резимеу представља се сумаријум информација датих у Извештају о стратешкој процени. Ове информације, с обзиром да су намењене јавности, представљају се на поједностављен начин. Закључна разматрања ове стратешке процене условно говорећи, представљају резиме или врсту завршног прегледа стратешке процене.

Стратешка процена утицаја на животну средину је поступак који обезбеђује услове за одговарајућу заштиту животне средине у току спровођења Плана. Методолошки образац у току израде плана је у потпуности на принципима одрживог развоја, као и принципима прописаних Законом. С обзиром да је у самој изради Плана извршено интегрисање проблематике заштите животне средине у планска решења, од дефинисања циљева, па све до мера за спровођење, накнадно обављање стратешке процене даје одређене препоруке за спровођење. У том смислу може се уопштено закључити да је стратешка процена у потпуности у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Процена Плана са еколошког аспекта је важна за доношење планских одлука на свим нивоима, а нарочито за одлучивање о заштити животне средине, јер:

- дефинише процедуре одлучивања;
- дефинише процедуре за све фазе планирања и све хијерархијске нивое, за реализацију планираних намена и појединачних пројеката;
- дефинише процедуре заштите и мониторинга животне средине;

Стратешка процена Плана интегрише еколошке, социјално-економске и био-физичке сегменте животне средине, повезује, анализира и процењује активности различитих интересних сфера и усмерава План ка решењима која су, пре свега, од интереса за вредности и квалитет животне средине. Анализа и процена потенцијалних утицаја стратешког карактера превентивно делује у смислу спречавања еколошке штете у простору.

На стратешком нивоу, на нивоу Плана детаљне регулације за изградњу хидроелектране „Рековићи“ на реци Лим, процењени су потенцијални утицаји планираних намена и ефекти на животну средину, укључена је јавност и заинтересоване институције у процес одлучивања, а приликом доношења коначне одлуке биће узети у обзир добијени резултати и укључени у Извештај о стратешкој процени утицаја Плана.

На основу вредновања Нацрта Плана процењује се да планиране намене и имплементација Плана неће импликовати битне неповољне, еколошки неприхватљиве ефекте по природне вредности и животну средину, а који се не могу контролисати. Полазећи од циља интеграције секторског и урбанистичког планирања простора, у контексту одрживог развоја, задатак процене стратешких утицаја Плана на животну средину је:

- Утврђивање степена прихватљивости планских решења са аспекта одрживог развоја, потенцијалног угрожавања, загађивања и деградације животне средине, угрожавања здравља становништва и корисника простора, вероватноћу појаве дугорочних и дуготрајних, кумулативних, синергетских утицаја и ефеката и могућих акцидената;
- Процена стања животне средине према поставкама развоја и обезбеђивање механизма контроле кроз услове, мере и правила уређења и грађења, како би се у дугорочном управљању развојем подручја узеле у обзир импликације планских решења на природне вредности, животну средину и здравље становништва;
- Утврђивање обавезе израде или одлучивања о изради стратешке процене утицаја планова на животну средину;

- Утврђивање обавезне Процене утицаја на животну средину за планиране пројекте -могуће изворе утицаја, угрожавања и загађивања животне средине;
- Утврђивање обавезе прикупљања информација и података о стању животне средине (база података), како би се проценили ефекти планских решења на животну средину, утврдио степен и ниво потребног и обавезног мониторинга животне средине у поступку имплементације Плана и реализације планираних намена и пројеката;
- Укључивање заинтересованих органа и организација у поступку процене планова и процене пројеката;
- Укључивање јавности и појединаца у процесе одлучивања у поступку процене планова и процене пројеката;

Стратешка процена утицаја је интегрисана у План детаљне регулације у поступку израде Плана, а у циљу заштите природних вредности и животне средине, као и оптимизације управљања простором и ресурсима, како би се планиране намене, објекти и садржаји реализовали на одржив и еколошки прихватљив начин. Најбоље понуђена варијанта са еколошког аспекта је реализација планиране намене, линијске и комуналне инфраструктуре дате у Плану детаљне регулације, уз обавезне мере за:

- очување интегритета и еколошког капацитета простора,
- заштиту природних вредности (квалитета ваздуха, површинских и подземних вода, изворишта водоснабдевања, пољопривредног земљишта, шума, разноврсности живог света, укупан диверзитет подручја),
- подстицање одрживог и равномерног економског развоја подручја,
- заштиту и унапређење животне средине, обавезно учешће локалне самоуправе и локалних заједница,
- обавезно стручно учешће надлежних институција и овлашћених органа и организација у имплементацији Плана, реализацији планираних намена, пројеката и активности у простору и спровођењу мониторинга животне средине.

Методологија коришћена у изради стратешке процене заснована је на позитивној. Избор индикатора доброј пракси. Вршена је оцена индикатора према њиховој доступности и усклађености са системом индикатора који се користе у Европској Унији (Европска агенција за животну средину - ЕЕА) и Организацији за економску сарадњу и развој (ОЕЦД).

Начин одлучивања је заснован на интенцији да се изврши постпланска имплементација стратешке процене, што ће резултирати евентуалним изменама и допунама. Овакав начин имплементације има своје специфичности, а да би био и ефикасан, важно је формирати систем континуалног планирања и мониторинга, из разлога редовне евалуације примене плана и остваривање планских решења, као и идентификације и анализе могућих проблема и тешкоћа. У том смислу, програм мониторинга представља снажну подршку за конституисање система доношења одлука, како би се на начин субординације пратила реализација Плана.

У потпуности су испоштовани урбанистички нормативи и стандарди, прописана су правила уређења, изградње и заштите животне средине, као и мере за превенцију акцидената, хазарда и одбрану од елементарних непогода. Планом су предвиђена решења у оквиру прихватљивих капацитета са аспекта заштите животне средине, односно у складу са урбанистичким показатељима (степен заузетости и индекс изграђености). Истовремено, предвиђена је изградња инфраструктуре, управљање комуналним отпадом, као и планско решавање проблема водоснабдевања и одвођења отпадних вода. Капацитети инфраструктуре су прилагођени дугорочним пројекцијама социо-економског развоја, имајући у виду даљу урбанизацију и развијање привредних активности.